G. SZ. GURVICS

AZ AMERIKAI DEMOKRÁCIA A VALÓSÁGBAN

SZIKRA KIADÁS BUDAPEST 1949

A mű eredeti címe:

АМЕРИКАНСКАЯ ДЕМОКРАТИЯ КАК ОНА ЕСТЬ

FORDÍTOTTA

VÖLGYI TIBOR

Felelős kiadó: dr. Simó Jenő.

901. Stephaneum nyomda Budapest. Felelős: Janka Gyula vállalatvezető.

Az Egyesült Államok uralkodó osztályának ki emelkedő képviselői néha kénytelenek beismerni az igazat és tanúságot tenni saját országuk politikai rendszere ellen. Wilsonról, aki az Egyesült Államok elnöke volt az első világháború idején, senki sem fogja azt mondani, hogy „megmételyezte a bolsevizmus". Kiváló tudós, szervező, nagy politikus volt. Egyik legőszintébb könyvében, az „Új szabadság"-ban ezt mondta: „Az Egyesült Államok kormányának urai az egymással szövetkezett kapitalisták és nagyiparosok".

És ez az igazság.

Amerika már régóta a monopolkapitalizmus leghatalmasabb országa. A természet gazdagon megáldotta természeti kincsekkel és igen kedvező földrajzi körülmények közé helyezte, amennyiben két óceánnal választotta el az európai és ázsiai kapitalista versenytársaktól. A XIX. században és a XX. század elején a munkások és parasztok tízmillió számra vándoroltak ki Európából Amerikába, mert vonzották őket az Atlanti-óceántól a Csendes-óceánig húzódó nagykiterjedésű szabad te-

rületek. A szabad földekre azonban csak nagyon kevesen jutottak el közülük. A szabad földek, ugyanúgy, mint a gyárak, üzemek, üzletek, műhelyek a gazdagok kezébe kerültek, a munkások és parasztok egymást követő nemzedékei pedig kényszerítő körülmények között végzett munkájukkal mesés gazdagságot teremtettek a kapitalisták számára, akik részben a minden kapitalista országban szokásos, részben pedig egyedül Amerikára jellemző, de annál hatékonyabb eszközökkel kegyetlenül kizsákmányolták a munkásokat és a parasztokat.

Jól ismert tény, hogy már ötven évvel ezelőtt nem volt az Egyesült Államokban egyetlen olyan iparág sem, amelyben a termelés 0·5—0·9 részben ne állt volna valamely kapitalista és segítőtársai ellenőrzése alatt. Ebben az időben hét „nagy" trösztöt (korporációt) tartottak számon, több mint 2·5 milliárd dollár tőkével. Tőlük közvetlenül függő helyzetben több mint 300 kisebb tröszt volt, több mint négymilliárd tőkével. Velük egy sorban és egyetértésben tevékenykedtek a különleges monopolista társaságok, az úgynevezett „holding company-k", amelyeket a néptömegek különösen gyűlöltek, mert olyan közszükségleteket kielégítő vállalatok részvénytöbbségét kerítették kezükbe, mint a telefon, a távíró, a gázművek, az elektromosművek, a vasutak. Mindez már akkor éles ellentétet támasztott a gazdag és szegény rétegek között és ehhez fogható ellentét seholsem volt a világon. A XIX. század végén a statisztikai adatok szerint a magánszemélyek kezében összegyülemlett hatvan milliárd

dollárnak több mint a fele 125.000 család birtokában volt, ezzel szemben a 76 millió főnyi lakosságból (1900-as adat) átlag körülbelül tízmillió a végszükség szélén volt, nem volt meg a szükséges ruházata, lakása és az Isten tudja, mivel táplálkozott. Az ipari koncentráció rendkívüli szerephez juttatta a banktőkét, amely tovább növekedett és az ipart igen kevésszámú nagybank szorosan összetartó csoportjától hozta függő helyzetbe. A banktőke és az ipari tőke összenőtt, a bankok egyetemes jellegű intézményekké változtak és ennek a rendszernek középpontját két óriási bank, a Rockefeller- és a Morgan-bankház alkotta.

Az első világháború újabb hatalmas lökést adott a termelés koncentrációjának, és a harmincas évek végén az ipar fölött néhány monopólium osztozott, amelyek különben sohasem szüntették meg egymás között az elkeseredett versenyt. A kémiai ipar három, az energetikai ipar két tröszt kezében volt, az acéliparnak több mint a fele szintén két tröszt, a kaucsuk-készítmények termelése pedig négy tröszt kezébe került, az egész réztermelés négy tröszt irányítása alatt állott s majdnem az egész hús-, gabona-, cukor- és tejtermékipar és kereskedelem fölött három-négy tröszt szerezte meg az uralmat. Az olaj-, vasút-, selyem-, dohány-, gyufa- és autókirályok tőkevagyona hihetetlen méreteket ért el. A huszas évek végén az Egyesült Államok „nemzeti vagyonát" négyszázmilliárd dollárban határozták meg, de ennek az összegnek körülbelül hatvan százaléka a lakosság egy százalékának a kezében volt. Ebben az időben a hatvan leggazdagabb család

vagyona megközelítőleg elérte a tizenkétmilliárd dollárt. Közvetlenül vagy közvetve tőlük függtek az összes trösztök és bankok. Morgan, az egyik legnagyobb pénzmágnás körülbelül 80 milliárd dollár trösztösített tőkét vont össze a maga kezébe. A százharminc milliós lakosságból viszont huszonöt milliót a hivatalos statisztika úgy tartott számon, hogy a végső szükségben élnek.

A második világháború eredményei még „áldásosabbaknak" bizonyultak. Az Egyesült Államok anyagi vesztesége a második világháborúban (egyébként az elsőben is) viszonylag csekély volt. Az ellenség nem tette lábát amerikai földre, a háború borzalmai az Egyesült Államoktól ezer kilométerekre játszódtak le. Csupán a háború utolsó évében vettek részt az amerikai csapatok a nagy hadműveletekben.

Az Egyesült Államok a második világháború eredményeképen új kolosszális vagyonokat szerzett. Ezeket azonban mind a monopolisták nyelték el. A kormány főleg a nagy monopóliumoknak adott katonai megrendeléseket, úgyhogy az ilyen természetű megrendelések körülbelül nyolcvan százaléka kétszázmilliárd dollár értékben nekik jutott. A monopolisták pedig olyan „okosan" teljesítették a kormány megrendeléseit, olyan „mérsékeltek" voltak az általuk diktált árak, olyan bőkezűek a megrendelők és annyira valószínűtlenül engedékenyek a különböző munkavállalók és munkafelügyelők, hogy a cégek jövedelme teljesen rendkívüli méreteket öltött. Az általános felháborodás megnyugtatására és a figyelem elterelésére szükségesnek mutat-

kozott, hogy a kongresszus külön bizottságot küldjön ki a jogtalan jövedelmekkel kapcsolatos vádak kivizsgálasara. A bizottság megállapította, hogy az egyik hajóépítő vállalat saját tőkéjének hatszáz dollárjára (mondd és írd: hatszáz dollár!) kétmilliónyolcszázezer dollár, más szóval 3500 százalék hasznot szerzett. Ilyen esetek pedig tucatjával voltak. Az efajta vállalkozók rabló étvágyukban semmitől sem riadnak vissza, kereskednek, amivel lehet és akivel lehet, adnak-vesznek mindent, ami jövedelmet hoz, — ez bizony egyszerűen így van és úgy látszik így jogos! Csakhogy ez például arra vezetett, hogy azok a szoros kapcsolatok, amelyek a Dupont amerikai vállalat (ez olajat, kémiai cikkeket, fegyvert gyárt) és az I. G. Farbenindustrie német konszern között a második világháború előtt fennállottak, a háború idején is folytatódtak. 1947 őszén az I. G. Farbenindustrie igazgatóinak perében kiderült, hogy a Standard Oil, ez a hírhedt társaság, átadta a német fasisztáknak a mesterséges kaucsuk termelési titkát. Ugyanez az I. G. Farbenindustrie még a háború előtt részesedett a Standard Oil bankjövedelmeiből; mivel pedig a szerződés a háború idején is hatályban maradt, a Standard Oil becsületesen megosztozkodott az I. G. Farbenindustrieval minden tonna repülőbenzin jövedelmén, amelyet Európába a szövetségeseknek szállított.

Az efféle módszerekkel a trösztök a háború idején — mint a kereskedelmi minisztérium közölte — 53 milliárd tiszta haszonra tettek szert.

A monopóliumok szerepe, amely a második vi-

lágháború előtt is rendkívül nagy volt, óriási lett. Az említett vizsgálóbizottság munkájának anyaga rávilágít az ipari tőke koncentrációjában tett óriási ugrásra is. A háború végén mindössze harminc tröszt kezében összpontosult az egész ipari termelés egyharmada, tőlük azonban közvetlenül vagy közvetve függő helyzetben volt minden más tröszt, amely az ipari termelés megmaradt kétharmadára tette rá a kezét. A már említett harminc tröszt pedig öt nagy bankkonszern, a Morgan-, a Rockefeller-, a Mellon-, a Dupont- és a Foster-Cleveland igájában van.

Ezzel a gazdasági hatalommal szemben az Egyesült Államokban meglepő a lakosság szegénysége. Minél nagyobb vagyon összpontosul egyesek kezében, annál szörnyűbb a tömegek nincstelensége: ez a vagyon, ez a mérhetetlen jövedelem a közvetlen fogyasztó vad kizsákmányolásának, becsapásának és a kistulajdonosok kíméletlen kifosztásának az eredménye. Marx 1867-ben megjegyezte, hogy a kapitalizmus feltételei között „a nemzet gazdagsága azonos a nép szegénységével". Az Egyesült Államok modern hivatalos statisztikája, bármennyire részrehajló, bármennyire igyekszik meghamisítani a számokat, elferdíteni és enyhíteni a levont következtetéseket, elismeri, hogy a szabad tőkének körülbelül kilencven százaléka mindössze néhány család birtokában van, a lakosság túlnyomó többségének pedig nincs egyetlen, a rossz időkre megtakarított dollárja sem. Hivatalos adatok szerint 1946-ban 2·5 millió munkanélkülit tartottak számon, de jól ismert tény, hogy az állami statisztika különböző módsze-

rekkel felére csökkenti a munkanélküliek tényleges számát. A harmincas évek végén Roosevelt kongresszusi üzeneteiben megjegyezte, hogy „az Egyesült Államok lakosságának egyharmada rosszul táplálkozik, rosszul ruházkodik és rossz lakásokban él". Ez természetesen igen tartózkodó jellemzés volt a dolgozó tömegek helyzetéről. Az ilyen üzeneteket az tette szükségessé, hogy a valóságban a lakosságnak nem egyharmada, hanem kétharmada áll a tönk szélén, szenved a nélkülözétől és az éhségtől. A háború után egyik, 1947-ben elmondott üzenetében maga Truman is kénytelen volt kijelenteni, hogy a lakosság vásárlóképessége csökken és a reális munkabér esik. A „Board of Mobilisation and Reconverse" beszámolója szerint a feldolgozó iparban a munkabérek összege 1946-ban 23 százalékkal csökkent 1945-höz képest.

Természetes, hogy a néptömegek zúgolódnak Követelik, hogy fordítsanak figyelmet szükségleteikre, elégedetlenek és küzdelemre kelnek. Szakadatlanul növekszik a sztrájkhullám: 1945-ben 4.500 sztrájk volt. Ezekben körülbelül három és félmillió munkás vett részt és az ilymódon elvesztett munkanapok száma több mint harmincmillióra rúg. 1946 tizenegy hónapja alatt a sztrájkolók száma felment 4·5 millióra, az elvesztett munkanapok száma pedig meghaladta a százmilliót.

Amerika uralkodó osztályai azonban sokféle eszközt találtak ki a tömegek felháborodásának leküzdésére és semlegesítésére, arra, hogy elterelj ék magukról a nép haragját, megzavarják a munkások és farmerek gondolkodását, zavarba hozzák és

megfélemlítsék őket és végül — ez alighanem a legfontosabb — az állam rendőri és hivatalnoki gépezetének közvetlen nyomásával engedelmességre kényszerítsék őket. Wilsonnak bevezetőben idézett szavai teljesen pontosan jellemzik a modern amerikai politikai gépezet alapjait. Már régen eltűntek a határok az Egyesült Államokban az üzleti világ mágnásai és a bürokrácia, a polgári közigazgatás, a rendőrség, a katonaság és a diplomáciai kar felső rétegei között. A mi időnkben az Egyesült Államokban szélesen nyitva áll a lehetőség a pénzügyi és ipari mágnások részére, hogy magas közigazgatási tisztséget szerezhessenek. Harriman kereskedelmi miniszter igen gazdag ember, akinek szoros kapcsolatai vannak a bankokkal, a vasút-, a bánya- és repülővállalatokkal. Forrestal volt tengerészeti miniszter a Dillon Read befolyásos bankcég elnöke volt; a hadügyminiszter egyik munkatársa, Draper tábornok ennek a bankháznak az elnöke; Douglas, az Egyesült Államok angliai nagykövete az egyik legnagyobb biztosító társaság igazgatóságának elnöke; Clayton helyettes külügyminiszter a világ legnagyobb gyapjúvállalatának a feje; Snyder pénzügyminiszter st.-louisi bankár; Salzmann, a külügyminiszter egyik munkatársa, a newyorki tőzsde volt alelnöke. Truman 1947-ben egy második külügyminiszterhelyettest nevezett ki Lovett személyében, aki bankár és a Brown-Harriman-bankház társtulajdonosa.

A politikai gépezet

Mint más burzsoá országokban, a monopoltőke az USA-ban is a legkülönbözőbb módszereket alkalmazza, hogy engedelmességre késztesse a dolgozó tömegeket és hogy alárendeltjévé tegye a kormányt és az egész állami gépezetet. A tömegek közvetlen és közvetett megfékezésének egyik legfontosabb eszközei a burzsoá politikai pártok. Amerikában ennek az eszköznek az alkalmazása megdöbbent a maga foglalkozásszerü ügyességével és arcátlanságával. Engels találó jellemzése szerint, amelyet fél évszázaddal ezelőtt adott, de amely semmiben sem veszítette el jelentőségét napjainkban sem, „mi ... a politikai spekulánsok két nagy bandáját látjuk itt, akik váltakozva kezükbe kaparintják az államhatalmat és a legpiszkosabb módon, saját piszkos céljaikra használják azt ki, a nemzet pedig erőtlen a politikusoknak ezzel a két nagy szövetségével szemben, amely állítólag a nemzetet szolgálja, a valóságban azonban uralkodik rajta és kifosztja."

A két politikai párt közül a Demokrata Párt már pályafutása kezdetén a déli államok rabszolgatartó ültetvényeseinek pártja volt. Ezek az ültetvényesek abban az időben a legkegyetlenebb és legmohóbb kizsákmányolók voltak. Alapvető követelésük belpolitikai szempontból az volt, hogy tartsák fenn és bővítsék ki tovább a rabszolgaságot; külpolitikai téren pedig újabb és újabb hódításokra törekedtek. Ezek a jelszavak akkor időszerűtlenek voltak.

A Köztársasági Párt a kereskedelmi és ipari

töke érdekeit képviselte, ez a töke akkor a „szabad“ munkáskezekben volt. A párt a rabszolgaság ellensége és az ideig-óráig „békés“ kapitalista fejlödés híve volt. Az ipari töke biztos és kényelmes lehetöségeket látott maga elött arra, hogy kezében tarthassa a „nemzeti“ piacot az országban, amely gazdagon rendelkezik mindenféle eröforrással, hogy felhasználhassa ennek az országnak óriási gazdasági lehetöségeit, kizsákmányolhassa vállalkozó szellemü és munkaszeretö lakosságát, hogy gyorsan és könnyen nagy haszonra tehessen szert.

Az Észak és Dél háborújában a köztársaságiak gyöztek és ök diadalmaskodtak az ezután a háború után következö fejlödés során is. Megvásárolták a munkásosztály felsö rétegét, ajándékokkal lezüllesztették; hol ravaszsággal, hol erőszakkal széles körben a maguk érdekében használták fel a polgári demokrácia intézményeit és eszméit. Nem sokkal az elsö világháború elött Lenin rámutatott arra, hogy az Egyesült Államokban a politikai küzdötér „teljes egészében telve van diadalmas, önelégült burzsoáziával, amelynek a becsapásban, a munkások lezüllesztésének és megvásárlásának müvészetében nincsen párja a világon.“[1]

A szakszervezeti mozgalom és a szocialista párt vezetöi minden tölük telhetöt megtettek, hogy szétzüllesszék a munkásokat, fegyvertelenné tegyék öket a nagytöke elleni küzdelemben, megmételyezzék öket opportunizmussal és alantas politikai kétkulacsossággal. A munkásválasztók hol a demo-

[1] Lenin: Müvei XI. köt. 174. old. (oroszul).

kratákra, hol a köztársaságiakra adták le szavazatukat és minden kísérlet, amely arra irányult, hogy küzdőképes proletár politikai szervezetet lehessen létrehozni, sikertelenül végződött.

A köztársaságiak minden komoly versenytárs nélkül kezükben tartották a hatalmat. A demokraták ellenzékbe szorultak és ezt a szerepet nagy haszonnal játszották a maguk számára és a diadalmaskodó burzsoázia számára. Ügyesen maguk köré csoportosították a tönkrement farmereket, munkanélkülieket, a kis- és középvállalkozókat, akik a válságoktól szenvedtek vagy akiket elnyelt a nagytőke; általában mindenkit, aki elégedetlen volt a Köztársasági Párt uralmával, ékesen szóló demagógiával és választási programjuk dicsekvő jelszavaival igyekeztek a maguk oldalára vonni. Azokban a nem nagyszámú esetekben, amikor a demokraták voltak uralmon, semmit sem tudtak adni választóiknak. A beléjük vetett bizalomra becsapással válaszoltak és a választókat visszalökték a köztársaságiak hálójába, ezek pedig újból és újból bolonddá tették és megcsalták őket. A demokrata Wilson 1912-ben azért lett elnök, mert a köztársaságiak a pártjuk kebelében bekövetkezett szakadás következtében meggyöngültek. Ez a szakadás egyébként újra visszatükrözte a köztársasági választók tömegeinek növekvő elégedetlenségét. 1916-ban Wilsont másodszor azért választották meg, mert megígérte a népnek, hogy nem lép be a világháborúba, amely akkor már javában dúlt. A választók hittek, az elnök becsapta őket és ez végzetes volt a Demokrata Párt részére. A köztársaságiak a háború végén ismét

hatalomra jutottak és tizenkét évig a kezükben tartották a hatalmat.

Most világosabb, mint valaha, hogy a demokraták és a köztársaságiak között végleg eltünt a határvonal. Azok is, ezek is egyszerüen és hüségesen kiszolgálják a nagytőkét, ennek vagy annak a piacok uralmáért küzdő konszerncsoportnak politikai végrehajtó eszközei. Az amerikai viszonyok ismerői kórusban igazolják, hogy nincsen semmiféle észrevehető határ ezek között a pártok között, hogy mind a kettő csupán hatalmas szervezet, amelyet a választási hadjáratok céljaira hoztak létre és amelynek csupán egy célja van: magához ragadni és amilyen sokáig lehet, megtartani az állami kulcspozíciókat. J. Bryce angol tudós és politikus, aki megbízható könyvet írt az amerikai államról végzett kutatásairól, ezeket a pártokat üres, de különböző címkékkel ellátott üvegekhez, vagy olyan postakocsihoz hasonlítja, amely kész bármilyen utas befogadására.[1]

Nincs semmi csodálatos abban, hogy amikor a harmincas évek elején a kapitalizmus általános gazdasági válsága különösen erös csapást mért Amerikára és a választók elsösorban a kormánypártot okolták az állam bajaiért, akkor a Wall Street pénzemberei nem akarták kompromittálni magukat a csödbekerült köztársaságiakkal és „átnyergeltek" a Köztársasági Pártról a Demokrata Pártra, ugyanúgy, ahogy ezt már korábban is megtették. Roosevelt, a demokraták vezére, és legközelebbi munka-

[1] J. Bryce. Modern Democracies. II. köt. 124. old. I. köt. 131. old. (angolul).

társai becsületes erőfeszítéseket tettek a tömegek szenvedéseinek megkönnyítésére, de a kapitalisták ezt egyáltalán nem kívánták és elleneszegültek. A második világháború alatt, az általános népi antifasiszta mozgalom ereje arra kényszerítette őket, hogy támogassák Rooseveltet a fasizmus ellen vívott háborús küzdelmében. Roosevelt azonban meghalt, a háború befejeződött és az egész vonalon a reakció jutott diadalra. Néhány demokrata vezető, mint Wallace, Pepper, Elliot Roosevelt és mások férfiasan szembeszegülnek a reakcióval, de a Demokrata Párt a maga egészében jobb ügyhöz méltó szívóssággal és hévvel igyekszik bebizonyítani a finánctőke urainak, hogy nem rosszabb a Köztársasági Pártnál és ugyanúgy ki tudja szolgálni a legféktelenebb reakciót.

Az amerikai finánctőke világuralomra szomjazik. Miután megsemmisült az európai német és az ázsiai japán versenytársa és Anglia gazdaságilag lehanyatlott, katonailag meggyöngült, az amerikai nagytőke azon a véleményen van, hogy csak a Szovjetunió jelent akadályt a világuralomra vezető útján és arra törekszik, hogy ezt az akadályt is eltávolítsa.

Csakhogy megérti, hogy a Szovjetunió elleni harc a dolgok erejénél fogva harccá változik minden ellen, ami a világon haladó szellemű, becsületes, valóban népi és a szó legjobb értelmében nemzeti. Magában Amerikában a dolgozó tömegek növekvő elégedetlenséggel szemlélik a Wall Street szovjetellenes hadjáratát. Megvetéssel és felháborodással utasítják vissza azt a rágalmat, hogy a Szov-

jetunió az Egyesült Államok biztonságát fenyegeti. Mindjobban meggyőződnek arról, hogy a fasiszta reakció el akarja vonni a világ népeit és elsősorban Amerika népeit a megoldásra érett demokratikus társadalmi reformoktól, a békés építés égető feladataitól, amelyek az egyszerü emberek millióinak hasznát és érdekeit szolgálják, azokét, akik kivívták a győzelmet a német-japán-olasz fasiszták ellen vívott halálos küzdelemben. A közelgő újabb válság, az újabb elkerülhetetlen gazdasági nyomor és a velük elkerülhetetlenül összefüggő politikai megrázkódtatások ellen a fasiszta szellem amerikai képviselői csupán egy eszközt tudnak: a fegyverkezést, a kihívásokat, egy új világháborút.

Mind a két burzsoá párt az amerikai imperialisták főcélját szolgálja: megfékezni és felaprózni a választók tömegét, a választásokon olyan eredményeket elérni, amelyekre a trösztök és bankok urainak, az erőszakos kizsákmányoló állami gépezetnek van szüksége. Ennek elérésére a Demokrata és a Köztársasági Párt évtizedes fejlődése során erős technikai apparátust hozott létre és épített ki. Ez az apparátus, mint maguk az ezt kiszolgáló pártok is, nagymértékben a választási szükségletek érdekében fejlődött ki. Emlékeztetni kell arra, hogy az amerikai választók nem csupán elnököt, alelnököt, kongresszusi tagokat, az egyes államok törvényhozásának tagjait, az úgynevezett helyi önkormányzati szervek tagjait választják meg, hanem a közigazgatási tisztségeket betöltő személyek hosszú sorát. A szövetségi tisztségekre viszonylag nem sok embert választanak. Ide tartozik az elnök, az alelnök, a

képviselőház 435 és a szenátus 96 tagja, de az egyes államokban megválasztanak még több mint tízezer embert, a tartományokban ötvenezret, a városokban és falvakban körülbelül háromszázezret, az iskolakerületekben több mint négyszázezret és más kerületekben körülbelül harmincezret. Összesen több mint egymillió embert.[1] A képviselőknek és a hivatalnokoknak ezt a csapatát nagyrészt olyan időtartamra választják meg, amely a legrövidebb az egész világon. Az Egyesült Államokban már régen átment a köztudatba, hogy az állami tisztség a meggazdagodás eszköze, néha semmivel sem rosszabb, mint a kereskedelemmel, a bank- vagy tőzsdespekulációval való foglalkozás. Ismert tény, hogy a jelöltek az őket jelölő és a választásokon támogató pártfunkcionáriusoknak igen nagy összegeket fizetnek a jó helyekért. Ezek az összegek később búsásan megtérülnek a polgároktól jogtalanul szerzett jövedelmekkel, a szélhámosok, spekulánsok, általában az „üzletemberek" pártfogásáért kapott összegekkel. A magas tisztségre beállított jelöltek néha kétszer akkora összeget fizetnek, mint az a fizetés, amelyet egy év alatt ebben a tisztségben kapnak, sőt ezen kívül ennek a fizetésnek nem kis százalékát vonják le tőlük a pártszervezet javára.[2] Természetes, hogy a párt semmirekellői tevékenyen hozzájárulnak ahhoz, hogy az állami apparátus megválasztott és

[1] Anderson: American Government 437. old.

[2] Gosnell: Boss Platt and his New-York machine 144—145. old. Brooks: Political Parties and electorne Problems 202—220. old. Bryce: The American Commonwealth II. köt 122. old

kinevezett személyzete állandóan növekedjék és a tisztségek időtartama rövid legyen: lehetőséget kell adni, hogy a „kincstári pástétom" kedvelői minél nagyobb számban ehessenek ebből. Minél több a tisztség és minél gyakrabban cserélődnek a hivatalnokok, annál szélesebb a párt gépezetének hatalma az állami apparátus, a választók és a választottak felett. A választók nem képesek kiismerni magukat a számtalan tisztségre jelöltek tömegében, akiket időnként meg is választanak. „A választási rendszer főhibája abban áll, hogy a polgárokat kényszerítik, hogy egyidejü szavazással hatalmas számú szövetségi, állami és megyei tisztségre válasszák meg az embereket s ennek során az ezekre a tisztségekre kijelöltek névsorát ugyanarra a szavazó lapra veszik fel."[1] Ennek következménye többek között az, hogy a szavazólapok óriási terjedelmüek és egyenesen gúnyt üznek az egyszerü választókkal. Emlegetnek olyan példákat is, hogy a szavazólapok három láb hosszúak és egy láb szélesek voltak, mintegy 150 jelölt nevét tartalmazták és ezek néhány tucat tisztségre voltak jelölve.[2]

A meggyökeresedett politikai szokások, a politikai gyakorlat, söt az államok törvényei, amelyek a pártok munkáját igyekeznek „szabályozni" — és ezt majdnem mindig a „pártgépezet" hasznára és a választók kárára teszik —, a választókat és a választottakat teljesen a pártbizottságoknak szolgáltatják ki. Az államot az ilyen bizottságoknak sürü

[1] Bryce: Modern Democracies II. köt. 147. old.

[2] Everett Kimball: State and municipal Government in the United States. 96—97. old.

hálózata lepi el. Nemcsak állami, tartományi és városi bizottságok vannak, hanem a több mint százezer kisebb közigazgatási egységnek is vannak ilyen bizottságai, vannak bizottságok minden törvényszéki vagy iskolakörzetben is, vagy hasonló természetü kerületekben, amelyeknek határai korántsem egyeznek a tartományok, városok, vagy községek határaival. Az alsóbbfokú bizottságok szigorú alárendeltségi viszonyban vannak a felsőfokúakkal szemben. Mindegyikükben a főszerepet a bizottság vezetője játssza, vele egy sorban szerepelnek a „bizottsági emberek", de ezek csupán az ő alárendelt segítőtársai; a köznyelvben „legényeknek", „fiúknak", „harcosoknak", stb. nevezik ezeket. Ezek az emberek, akiket ezernyi szál füz a választó tömeghez, sohasem mulasztják el a legkisebb lehetőséget sem arra, hogy népszerüséget szerezzenek és ezt fenntartsák. A szegénylakta városnegyedekben a bizottsági képviselőnek számos lehetősége van arra, hogy pártfogóként, ajánlóként lépjen fel a hatóságok előtt, a rendőrségen, a bíróságon, védelmezőként és tanácsadóként, aki segítséget nyujt az élet ügyes-bajos dolgaiban. De mindennél inkább és mindennél gyakrabban fenyegetést és erőszakot alkalmaz. Bármikor képes jogtalan dolgokat elkövetni és ártatlanokat elgáncsolni. Igy például barátai számára a vele egy húron pendülő pénzügyi közegek segítségével jogtalan adókedvezményt szerez, ellenségei számára viszont teljesen indokolatlan adókat vettet ki, vagy hamis vád segítségével bíróság elé állítja és a „pártgépezettel" kapcsolatban álló bíró segítségével börtönbe juttatja őket. Az

ilyen bizottságiak és a velük együtt működő minden rangú pártmunkások száma a két fő pártot tekintve másfélmilliót tesz ki. A „pártgépezet" munkájában viszonylag nagyszámú nő is résztvesz. A Demokrata Párt „Nemzeti Bizottsága" (amely — egyébként névlegesen — minden bizottság élén áll), fele arányban nökből áll. A bizottságok és az egész pártgépezet egy-egy városban, tartományban vagy államban rendszerint egy maroknyi főkolomposnak tartoznak feltétlen engedelmességgel. Ezek a főkolomposok valamilyen hivatali tisztséget töltenek be és formailag semmi kapcsolatuk nincs a bizottsággal. Még gyakrabban az egész gépezet egy ember kezében van, akinek már sikerült különböző politikai mesterkedések segítségével biztosítani a maga „független" létét. Ez az ember rendszerint kiválik ügyességével és sikeres tevékenységével azzal, hogy kiismeri magát a veszedelemben, meg tudja lepni az ellenséget, be tudja csapni a barátokat és ellenségeket egyaránt, kész minden cselfogásra, bármilyen kockázattal is jár. Töle egyenesen meg is követelik, hogy „mindig felette álljon a tízparancsolatnak és a törvénykönyvnek". Ez az úgynevezett „boss". A boss az amerikai politikai élet kulisszák mögötti eseményeinek megszokott figurája. Ő az a bizonyos „láthatatlan kormány" (unvisible government), amelyet mindenki lát, amelyet a becsületes amerikaiak többsége megvet, de amelynek mégis beadja a derekát.

Ilyen közismert boss volt a XIX. század végén és a XX. század elején New-Yorkban Platt szenátor. Róla a következő kétségbevonhatatlan

tanúbizonyság maradt fenn: „Platt kormányozta az államot. Majdnem húsz évig kormányozta az államot. Nem a kormányzó, nem a törvényhozás, nem a megválasztott személyek, — Platt kormányozta az államot...“ Egyébként így volt ez mindig: „Az alatt a negyven év alatt, amikor közel álltam az állam kormányához, sohasem kormányozta az államot az az ember, akit erre az alkotmány vagy a törvény valóban felhatalmazott. És ime, az állam minden részében fenyegető felháborodás támad: olyan emberek kormányoznak bennünket, akiket senkisem választott meg!“[1]

Pendergast, Truman egyik politikai jótevője a Demokrata Párt boss-a volt Missouri államban. Éppen ő biztosította Truman beválasztását a szenátusba 1934-ben és 1940-ben. Régi és igen jól bevált választói hamisítást alkalmazott: a választói névjegyzékbe felvette a halottakat, azután elküldte „legényeit“ a választókerületekbe, hogy szavazzanak a halottak helyett. Azoknak a szavazatoknak, amelyeket Truman kapott, majdnem a fele ilyen halottaktól került ki, az ő nevükben álltak elő tiszteletetparancsolóan az élő szélhámosok. Ez a körülmény mindenki számára ismeretes volt, de „ilyen dolgokról Amerikában nem szoktak beszélni“. Mégis beszéltek, de csupán akkor, amikor 1946-ban ugyanebben az államban a választásokon az abban az időben elhalálozott Pendergast tanítványai és követői igen durván és szemérmetlenül használták fel a behelyettesített vá-

[1] Gosnell: Boss Platt and his New-York machine. 71. old.

lasztók bandáját, amelyet egyik választókerületből a másikba hordoztak és egyszerüen a nemlétező választók helyett szavaztak. Ezeknek a „politikai funkcionáriusoknak" 1947-ben megtartott newyorki perében sok hasonló érdekes dologról hullt le a lepel. Ezeket minden átlag-amerikai jól ismeri és valamilyen oknál fogva az „igazi demokrácia" elkerülhetetlen járulékának tartja.[1]

A bizottság elsőrendű feladatai közé tartozik az úgynevezett „elsődleges gyűlések", továbbá a „konventek" vezetése. A konventek az elsődleges gyűlések kiküldötteiből állanak. Itt jelölik ki a képviselőket a kongresszusba, az egyes államok törvényhozó testületeibe, az összes megválasztásra kerülő állami, tartományi és városi tisztségekre. Ezeknek a gyűléseknek a jelentősége óriási. Mivel a választásokon majdnem vagy teljesen lehetetlen, hogy egy olyan jelölt győzzön, aki sem a Köztársasági, sem a Demokrata Pártnak nem jelöltje, következőleg a jelölt megnevezésével a kérdés már el is dőlt: akár köztársasági, akár demokrata, a mandátumot senki más nem kapja meg, mint a pártgépezet jelöltje. Ezért a jelöltek kijelölését itt egyszerűen „elsődleges választásoknak" nevezik. Ezeknek sokkal döntőbb jelentőségük van, mint bármilyen más „másodlagos választásnak". A bizottságiak olyan művészien végzik munkájukat és befolyásuk olyan nagy, hogy az említett gyűléseknek nemcsak a napirendjét, hanem a kérdések megvitatását és a résztvevők

[1] Maurice Millicain: „Missouri keringő" New-York. 1947.

végső szavazatarányát is teljes mértékben előre meg tudják mondani. A visszaélések, a szélhámosságok minden fajtája napirenden van itt, és az ügyvezetés hagyományoktól megszentelt módszerei közé tartozik. „Ezeken a gyűléseken és konventeken az ügyek menetét mindig már előre eldöntötték. Ez azt jelenti, hogy a bizottság tagjai előre elkészített jegyzékkel érkeznek, amelyek a jelöltek neveit tartalmazzák... és megválasztásra rendszerint a bizottság tagjai vagy barátaik, illetve pártfogóik kerülnek."[1]

Azoknak a közömbössége, akiknek joguk van résztvenni a pártgyűléseken és a meggyőződése, hogy a helyi pártszervezet vezetői segítőtársaikkal már mindent előre elintéztek és eldöntöttek, olyan nagy, hogy a szóbanforgó gyűléseken igen ritkán vesznek többen részt a párt híveinek 6—7 százalékánál és ezek is mind hivatásos politikusok és „pártfunkcionáriusok".

Ezeknek a gyüléseknek az összetétele önmagáért beszél: az egyik konvent 723 képviselője között — ez a konvent semmiben sem rosszabb a többinél — 265 kocsmáros van, akik hirhedt „szalonokat" tartanak fenn, 84 bűnöző, akiket különböző büntettért ítéltek el, de megszöktek a börtönből, 36 olyan ember, aki becsületesen leülte a betöréses lopásért kiszabott büntetését, 17, aki ellen gyilkosságért nyomozás folyik, 11, aki már leülte a büntetését gyilkosságért, gyujtogatásért, erőszakoskodásért, súlyos testi sértésért, tolvajlásért, 11 játékbarlang-

[1] Bryce: American Commonwealth II. köt. 102. old.

tulajdonos, 11 professzionista boxoló és 71 meghatározatlan foglalkozású, azaz nyilvánvalóan mindenre kész személy.[1]

Abban az esetben, ha a gyűlésen olyan emberek vannak jelen, akik nem éreznek együtt a bizottsági vezetőkkel, mindig lépre lehet csalni őket az elnök által alkalmazott különböző csapdák egyikével: rájuk uszítani valamelyik utcai boxolót, vagy tolvajt, a segítőtársak mesterségesen kialakított többségével elnyomni az elégedetlenkedőket, akik a nép választottjai. A többség már előre biztosítva van olymódon, hogy a gyűlés tagjainak jegyzékébe felveszik a halottakat, valamint azokat is, akik kimutathatóan távol vannak.

A pártgépezet hivatása, amint láttuk, egyértelmű a tisztségért vívott küzdelemmel, azaz a hatalomért, az államapparátus feletti uralomért vívott küzdelemmel, és ugyanakkor ez az anyagi jólét, és a nagy jövedelmek fontos forrása is. Törvények egész sora, ezek közül az utolsót 1939-ben hozták, megtiltja, hogy az állami alkalmazottak fizetéséből levonásokat eszközöljenek a pártkassza részére, de a pártgépezet sikeresen küzd a törvénnyel és minden megerőltetés nélkül diadalmaskodik fölötte. Csakhogy bármily óriási összegeket szereznek ebből a forrásból, ezek jelentős mértékben eltörpülnek azok mellett az összegek mellett, amelyek a bankoktól, trösztöktől és az egyes nagyvállalkozóktól folynak be a pártkasszába, sőt egyenesen a boss-ok zsebeibe. 1907-ig a kapitalisták nyil-

[1] Kimball: State and Municipal Government in the United States 51. old.

tan pénzelték pártjukat (néha, mind a két pártot nagy bölcsen ugyanabból a forrásból táplálják). 1907-ben a kongresszus törvényileg megtiltotta, hogy a bankok és a trösztök bármiképpen is pénzt juttassanak a pártoknak. Ezóta napjainkig a kongresszus és más szervek egész sor intézkedés útján serényen játsszák a pénzügyi juttatásoknak, a pártok pénzügyi alapjai mindenfajta rendezésének betiltásával és korlátozásával kapcsolatos komédiát, de ezzel semmiképpen sem gátolják, hogy mind növekvő mértékben folyjanak be a pártok kasszáiba és közvetlenül a boss-ok zsebeibe a bankok és trösztök óriási összegű támogatásai. Erről beszélnek a legkiemelkedőbb bizottsági tagok nagy összegű „személyes" járandóságai, erről harsog azoknak a kiadásoknak botrányos növekedése, amelyeket a párt politikai célokra, mégpedig különösen a választási hadjáratok céljaira fordít. 1920-ban a szenátus vizsgálatot folytatott az ilyen kiadásokra vonatkozólag. Ez a vizsgálat csupán az 1920. évi elnökválasztás kiadásaira vonatkozott és a nyilvánosságra hozott számadatok csak a párt „nemzeti bizottságainak" és az államok bizottságainak kiadásait tartalmazzák, egy szóval sem említik a számtalan helyi bizottság és az állam e kiadásait. Még így is, ilyen korlátok között is a kiadások összege 14.5 millió dollárra rúgott. 1928-ban a választási hadjáratra a köztársaságiak, hivatalos (azaz szándékosan hamis) beszámolójuk szerint, körülbelül tizmillió, a demokraták pedig több mint hétmillió dollárt költöttek.

Miután minden valamennyire fontos helyen a

kormánygépezetben akár szövetségi, akár helyi kormányzatról van szó, kizárólag saját híveit helyezi el, vajjon ellenállhat-e a pártgépezet annak a kísértésnek, hogy ezt az apparátust a maga érdekeinek szolgálatában használja fel. Természetes, hogy aki képviselői mandátumáért, elnöki vagy kormányzói tisztségéért a pártgépezetnek le van kötelezve, politikai szolgálatokat tesz a pártgépezetnek. Innen ered az a minden oldalú ellenőrzés, amelyet a pártgépezet gyakorol a törvényhozó testületekben és a mindenfajta közigazgatási szervezetekben egyaránt. Egyszerűen szólva a választási hadjárat idején kifejtett erőfeszítésével, a jelölt kijelölésével, a választókra való ráerőszakolásával, választásának kieszközlésével és helyére való beállításával, a pártgépezet eladja a jelöltet a gazdasági életben uralkodó gazdagok klikkjének és gondoskodik arról, hogy az eladott ember becsületesen szolgálja a megvásárlókat. A pártgépezet meghatározza a kormány bel- és külpolitikáját, befolyást gyakorol a kongresszusra, valamely törvény kiadása vagy megtagadása érdekében, valamely politikai lépés megtétele érdekében. Kiszolgálja az érdekelt cégeket, amennyiben közvetlenül résztvesz az állami rendelések, utórendelések és szállítások szétosztásában; tőle függnek az olyan közszükségletet szolgáló vállalatok, mint a villamos, vasút, gáz és elektromos üzemek előnyös koncessziói, sőt tőle függ, hogy az állam, a tartomány vagy a város közigazgatása alkalmazza-e a munkavédelmi törvényt és ha igen, milyen mértékben és mely vállalatoknál.

Mindebben a legfelháborítóbb az, hogy az „amerikai szocialista párt" vezetői és a szakszervezetek összszövetségi szervezetének, az „Amerikai Munkaszövetségnek" (AFL) a vezetői, a Greenek és Thomasok karöltve haladnak a burzsoá politikai pártokkal, a tömegek becsapásának piszkos ügyében, a tömegek szétzüllesztésében és helyes politikai tájékozódásuk megakadályozásában; serényen segítenek a burzsoáziának, hogy fegyvertelenné tegye a munkásosztályt és a dolgozó farmereket. Az igaz, hogy a szocialista párt sohasem volt tömegpárt, az elmult 25 év alatt pedig reménytelen hanyatlásnak indult, mindössze néhányezer tagot számlált. Vezetője, Thomas, aki protestáns lelkész volt, arra a véleményre jutott, hogy a nagytőke szorgalmukért és odaadásukért bőkezűbben jutalmazza hűséges szolgáit, mint az Úristen. Állandóan és változatlanul éles szovjetellenes álláspontot foglal el és nagy igyekezettel vesz részt a haladó szellemű munkások üldözésében. Egyébként ebben a vonatkozásban csupán az AFL vezetőit utánozza. Green, az AFL elnöke nem szűnik meg hangoztatni, hogy az amerikai munkásokat szorosabb kapcsok fűzik országuk kormányához, mint a nemzetközi proletariátushoz és hogy a tőkét és a munkát korántsem választják el megbékithetetlen ellentétek. Ebből kiindulva az AFL vezetői teljes következetességgel megtagadták, hogy belépjenek a Szakszervezeti Világszövetségbe, — amely a világ hetvenmillió szervezett munkását egyesíti tagjai sorában, — az ország belsejében pedig a legreakciósabb sztrájktörő, pogro-

mista, fasiszta szervezetekkel tartanak fenn szoros kapcsolatokat. Az AFL legutóbbi kongresszusán (1946 őszén) a végrehajtó bizottság beszámolója sok szemérmetlen fecsegést tartalmazott a „Szovjetunió ügynökeinek amerikai földalatti tevékenységéről", sok piszkos rágalmat az új demokráciákkal szemben, számos felháborító kihívást a világ-szakszervezeti mozgalom egységének megbontására, ellenben egy szót sem szólt arról, hogy megszerveznék az amerikai munkásokat a fasizmus, a munkásellenes törvények elleni harcra és arra a küzdelemre, amelyet az egymással szövetkezett monopóliumoknak a munkások amúgyis igen alacsony munkabére ellen indított féktelen hadjárata tesz szükségessé.

Az amerikai Kommunista Párt és a haladó szellemű szakszervezet az „Ipari Szakszervezetek Kongresszusa" (CIO), amely a szervezett munkásoknak legalább a felét egyesíti soraiban, tevékenyen küzd a fasiszta reakció és ennek bárhol található ügynökei ellen: legyenek ezek az AFL, a Demokrata Párt avagy a Köztársasági Párt bizottságaiban. Nem mondhatjuk azonban, hogy a reakciósok számára zárva volt az út, hogy bekerülhessenek a CIO vezetői közé: a CIO 1947 októberi kongresszusán Murray, a CIO elnöke támogatta a Marshall-tervet helyeslő határozatot. Ez a határozat azonban nem ment keresztül. Az amerikai szakszervezetek haladó elemei szívósan szembeszegülnek a reakció kísérleteivel.

Az olyan szervezetek ereje, mint az AFL, a Demokrata Párt, vagy a Köztársasági Párt, nem

áll másból, mint a sok évtizeden keresztül felhalmozódott tehetetlenségi erőből. Ezek a szervezetek belsőleg teljesen rothadnak, halottak és széthullóban vannak. Bryce ezt már régen észrevette és megjegyezte, hogy ez a folyamat mindjobban megnyilvánul: „bármily hatalmasok is a köztársaságiak és demokraták szervezetei, mindkét párt kebelében valami üresség és az életerő hiánya figyelhető meg".

De ezekre a pártokra szüksége van az imperialista reakciónak, szüksége van a Wallstreetnek. Ezek segítségével fegyverzik le politikailag a dolgozókat. Nem meglepetés a számunkra, hogy a nagytőke hadat üzent az új pártnak, amely jogosan nevezi magát *Haladó Pártnak*. Ez a párt véglegesen az 1948 júliusában megtartott alkotmányozó kongresszusán szerveződött meg. Vezetője Wallace, tanúságot tett a béke és a demokrácia iránti odaadásáról. Az új párt programot tett közzé, amelyben leszerelést, a Szovjetunióval való együttműködést követel és azt követeli, hogy ne támogassák a reakciót sem az Egyesült Államokon belül, sem más országokban. Ennek a pártnak számos híve van. Támogatják és együtt éreznek vele az összes haladó szellemű amerikaiak, akik őszintén kívánják a szabadságot és a békét.

1948 augusztusában folyt le az Amerikai Kommunista Párt XIV. nemzeti kongresszusa. A kongresszus megmutatta, hogy a Kommunista Párt szakadatlanul őrködik a dolgozók érdekei fölött, a reakció mesterkedései, a Wall Streetnek a kormányapparátusban és a kongresszusban he-

lyet foglaló szolgái részéről megnyilvánuló üldözés ellenére. A kongresszus szónokai leleplezték az imperialisták cselszövényeit. Ezekkel szemben egyesülésre hívták fel Amerika minden haladó szellemű erejét, a nép érdekében való küzdelemre. Foster, a Kommunista Párt elnöke helyesen mutatott rá arra, hogy az új aladó Párt széttöri a régi kétpártrendszert, amely néhány nemzedék élete folyamán politikai értelemben megbénította az amerikai munkásosztályt. Az értekezleten megjegyezték, hogy bár a Kommunista Párt elveiben és taktikájában eltér a Haladó Párttól, mégis támogatást igér a Haladó Párt jelöltjei számára az 1948. évi választásokon.

Szabadság és jogok készpénzelszámolásra

Egy ilyen Amerika, az az Amerika, amelyben a köztársaságiak és demokraták politikai gépezete uralkodik, hogy is ne volna a spekuláns milliárdosok igazi paradicsoma. Ebben az országban a nagytőkés és a tőkés olyan szabadságot élvez, amellyel sehol másutt a világon nem rendelkezik. *Ebben* az értelemben az Egyesült Allamok a világ legszabadabb országa, de csak ebben az értelemben. A gazdagoknak természetesen nincs is szükségük semmi másra. Fél évszázaddal ezelött Benjamin Franklin gúnyosan jegyezte meg: „Áldott az az ország, amelyben az igazságszolgáltatást és a jogokat készpénzért meg lehet vásárolni ... Nem minden országban jut az embereknek osztályrészül ilyen jótétemény." A mi idönkben a töke példátlan koncentrá-

ciója, kolosszális vagyonok néhány kézben való összpontosítása új értelemmel töltötte meg ezt az aranymondást: az amerikai burzsoázia a maga részéről végérvényesen eldöntötte, hogy a legszélesebbkörü és legteljesebb szabadság éppen abban áll, hogy az állami intézményeket és politikusokat mind kivétel nélkül megfelelö áron meg lehet vásárolni.

Ez a szabadság azonban nem a dolgozók számára termett.

150 évvel ezelött, amikor létrejött az angol iga alól a nép véres áldozatai árán éppen akkor felszabadult új állam, az Egyesült Államok alkotmánya, a nép mintha csak elöre érezte volna ezt. Mikor a rabszolgakereskedök és rabszolgatartók, az uzsorások, a kalózok, a csempészek, az ültetvényesek a nép háta mögött megszerkesztették az alkotmányt, nem véletlenül hagyták ki belöle a „jogokról szóló törvényt", a polgár jogainak deklarációját, amely abban az idöben elkerülhetetlenül szükséges volt. Jónak tartották, hogy inkább ne adjanak a nép kezébe ilyen váltót. Amikor a nép, amely akkoriban már túlsokat megengedett nekik, felháborodott ezen a jogai ellen elkövetett újabb merényleten és világos volt, hogy nem minden állam ratifikálja az alkotmányt a jogokról szóló törvény nélkül, bevettek az alkotmányba ünnepélyes ígéreteket a személyiség és a lakás sérthetetlenségéröl, a lelkiismeret szabadságáról, a szólás- és gyülekezési szabadságról és biztosítékot arra, hogy „nyilvános esküdtbíróságot szerveznek pártatlan esküdtekböl és ez gyorsan lefolytatja az ügyeket." De vajjon mivé vált ez

mind a valóságban, amikor már kezdettől fogva ismeretes volt, hogy az igazságszolgáltatást és a jogokat csupán készpénzért adják. Az Egyesült Államok egész történelme folyamán a dolgozóknak elég alkalmuk volt meggyőződni ezeknek a szavaknak keserű igazságáról: akinek nincs pénze, annak a részére nincs igazságszolgáltatás, nincsenek jogok.

Különösen nyilvánvalóvá lett ez a helyzet a monopolkapitalizmus korszakában, az imperialista reakció fokozódó támadásának idején. Napjainkban sok amerikai tudós teljesen nyiltan és tekintélye egész súlyával felmenti az amerikai kormányt a személyiséggel kapcsolatos mindennemű törvényes kötelezettségei alól. Ezek feltétel nélkül támogatják a kormány diktatúráját, a kormánynak úgynevezett legfőbb jogát az önkényre, mint valami magától értetődő dolgot. „Ha azt hisszük, hogy a kormány gyakorlati ténykedésének alapja a demokratikus jogok alkotmányos elmélete, akkor teljesen hamis képet kapunk a mi polgári szabadságunkról" — írja egy amerikai jogtudós.[1] Nevetséges is arra gondolni, hogy a kormány a polgárokkal való bánásmódjában a polgárjogokra vonatkozó általános és szokásos elképzelésektől vezetteti magát. „Elsősorban: semmiféle személyes jog nem létezik a szuverén állammal szemben. Másodsorban: a kormány maga hivatott értelmezni, mit jelentenek ezek a jogok. A kormány és az egyének nem mindig értenek egyet ebben az értelmezésben. Harmadszor: a személyiség jogai igen relatívok és mindinkább ösz-

[1] Patterson: American Government 131—132. old.

szeegyeztethetetlenekké válnak a közösség érdekeivel."[1] Abszolút jogok nincsenek, relatív jogok, ha vannak is ugyan, akkor is csak a hivatalnokok tudják, hogy mi ez. És végül mindezek a jogok általában káros és közösségellenes fogások. Az ilyen nyilatkozatokban természetesen már nincs sok logika, e helyett azonban teljesen elegendő bennük az őszinteség.

Az amerikai demokráciára vonatkozólag az igazság nem a jogokról szóló törvényben, nem a köztársasági és demokrata agitátorok fecsegésében, nem a hazug, megvásárolható sajtóban rejlik, amely szintén jogokról és szabadságjogról fecseg, az igazságot az amerikai valóság, a munka és a tőke mindennapos elkeseredett harca tükrözi, az a harc, amelyből egyelőre a tőke kerül ki győztesen. Az igazság Sztálin találó szavaiban rejlik, amelyeket Howard ujságkiadónak mondott a vele folytatott beszélgetés során: „Nehéz elképzelnem, milyen személyes szabadsága lehet egy munkanélkülinek, aki éhezik és nem talál lehetőséget, hogy munkaerejét felhasználhassa." Nincs szabadsága annak a munkásnak sem, akit az a félelem, hogy bármelyik percben kidobhatják az utcára és munkanélkülivé válhat, arra késztet, hogy elfogadja a munka kényszerítő feltételeit, a munkaadó kegyetlen megszorításait, a vállalat adminisztrációjának önkényét, a vállalati rendőrség és a munkások ellen minden megengedett és meg nem engedhető eszközzel harcoló különleges szervezetek erőszakosságát.

---

[1] Ugyanott.

Jól ismert dolog, hogy az Egyesült Államokban sok a sztrájktörő-, kém- és pogromista-szervezet, amelyek főcélja a munkásszervezetek és az egyes munkások elleni harc. A Ku-Klux-Klan, ez a régi, fajelméleti alapon álló, négerellenes szervezet még nyolcvan évvel ezelőtt lefektette a politikai banditizmus gyakorlati alapjait. Ma is energikusan tovább folytatja a négerek, katolikusok, zsidók, kommunisták és forradalmi szellemű munkások üldözését. Sikeresen verseng vele számos új szervezet. A „Keresztény Szabadság Lígája", az „Egyszerű Ember Pártja", „Amerika mindenekfelett", „Nemzeti Párt", „Amerikai Légió", „Fekete Légió", „A Demokrácia Amerikai Hívei", „Amerikai Kommunistaellenes Szervezet", „Külföldi háborúk veteránjai": ezek a legismertebb és legtevékenyebb fasiszta szervezetek. Sokan közülük, mint például a „Fekete Légió", orgyilkosságokat szerveznek, mások, mint a „Külföldi háborúk veteránjai", nyílt felhívásokkal állnak elő erőszakos cselekedetekre, imperialista hódításokra. Ennek a szervezetnek 1947 szeptemberében megtartott értekezletén a szónokok erőteljesen a Szovjetunió elleni atomháború mellett szálltak síkra.

Ezeknek a szervezeteknek a tagjai minden esetben barátilag együttműködnek a vállalatokban, a munkástelepeken, a kaszárnyákban és a lakótelepeken, a munkások és béresek tömegei között tevékenykedő „ügynökségekkel", amelyeknek az a különleges megbizatásuk, hogy kémkedjenek, vagy provokációs cselekedeteket hajtsanak végre a munkásság között. Ezek az ügynökségek felfegyverzett

provokációs osztagokat bocsátanak a vállalkozók rendelkezésére a munkások elleni támadások céljaira. Ezek az osztagok megzavarják a békés munkásgyüléseket, időnek előtte sztrájkot provokálnak, hogy annál könnyebben leverhessék, alkalmat nyujtanak a rendőrség beavatkozására, véres verekedésekre, letartóztatásokra, tömeges kivégzésekre. Kémeket küldenek ki, akik beférköznek a munkások soraiba, „fekete listákat" állítanak össze a vállalkozók számára. Ezek az ügynökségek banditákat szerelnek fel, akik lelövöldözik a sztrájköröket, nyomozókat, de főleg rohamgárdákat szerveznek, amelyek golyószórókkal és bombákkal felszerelt autókon betörnek a munkástelepekre, terrorizálják a lakókat és százával szedik össze a gyanúsakat és azokat, akiket megbízóik a maguk számára kényelmetlennek tartanak. Nyugat-Virginiában egy bizonyos Felts kémügynöksége harmincötéves multtal dicsekszik. Ennek az ügynökségnek a történetében „mindent annyira áthatnak a cselszövények és csalások, hogy már nincs is lehetőségünk megkülönböztetni a kémet a milicista katonától, a vasúti alkalmazottól, magától a bányatulajdonostól. Felts páncélvonata golyószórókkal lötte a védtelen munkástelepeket és maguk a szénbányászok kérték a kormányt, hogy hirdesse ki az ostromállapotot. Amerikában napjainkban az emberek acélsisakban járnak és páncélt viselnek mellényük alatt; a munkástelep békés utcáin lövöldözés folyik; detektívek bandái lelövik a bányászokat; az egyik sheriff megöl öt detektívet, de egy év mulva őt magát gyilkolják meg a törvényszék küszöbén, ahová tanúság-

tételre hívták. Ez a helyzet Nyugat-Virginiától Montanáig."

A gazdagok minden túlzás nélkül beszélhetnek arról, hogy Amerika a személyes sérthetetlenség hazája és ennek a sérthetetlenségnek legszentebb, legösibb és ugyanakkor leghatékonyabb alapja a Habeas Corpus néven ismeretes bírói parancs. Eszerint ha valakit letartóztatnak, a bíró a letartóztatott (vagy akár egy kívülálló személy) első felszólítására köteles elöírni a börtönörnek, hogy 24 óra leforgása alatt „elöállítsa" a letartóztatottat a bíróság elé; ezzel, mint látjuk, biztosítva van, hogy nem tartanak valakit önkényesen hosszú ideig letartóztatásban és gyorsan bírói tárgyalás alá vesznek minden ügyet. Csakhogy a munkaadóknak a munkásokkal szemben alkalmazott bánásmódja gyakorlatilag arról tanúskodnak, hogy a munkások számára már régóta egészen más Habeas Corpust vezettek be, amely sokkal reálisabb. A Kentucky állambeli Harlen-kerület szénbányatulajdonosai évek hosszú során át büntetlenül terrorizálták a szénbányászokat és senki sem akadályozta öket ebben. 1938-ban szenátusi bizottság vizsgálta meg az ügyet és megállapított néhány esetet, amikor a munkásokat kegyetlenül elverték, mert beléptek a szakszervezetbe, azután börtönbe vetették öket a „közrend megsértése miatt" vagy azzal a váddal, hogy részegeskedtek. Négy év leforgása alatt a kerület hetvenezer lakosságából 14.000 töltött bizonyos időt börtönben. A legtanulságosabb azonban az a hirdetmény, amelyet a bányák igazgatósága széles körben terjesztett a kerületben: „Ezer dollár jutal-

mat kap az a személy, aki előállítja Frank Boricsot, a bányászszövetség titkárát. Semmiféle kérdést nem fognak feltenni. Aláírás: a harleni csendőrség." Az Egyesült Államok munkáskerületeiben a gyakorlatban így néz ki az igazi és valóságos Habeas Corpus. Ez az alkotmányos biztosítékoknak pontos lefordítása az amerikai vállalkozók mindennapi üzleti nyelvére.

A kormány serényen nyujt segítséget a vállalkozóknak. Segítséget nyujt nekik közvetve, azáltal, hogy szemet húny a vállalati rendőrség terrorja felett, a magándetektív ügynökök meg nem engedett cselekedetei felett, eltussolja a fejvadászbandák viselt dolgait és büntetlenséget biztosít számukra a bíróság és a közigazgatás segítségével. Segítséget nyujt a vállalkozóknak közvetlenül is és sokkal hatékonyabban a törvényhozás útján. A kongresszus törvényhozó gépezete nyiltan átállott a munkásellenes törvényhozás útjára és teljes gőzzel müködik. Alig kezdte meg munkáját 1947 januárjában az újonnan megválasztott kongresszus, amelyben a köztársaságiak és demokraták reakciós szárnyának blokkja szilárd többséget szerzett, tucatjával terjesztették a kongresszus elé a munkásellenes törvénytervezeteket. A töke kiszolgálói igyekeznek kiérdemelni gazdáik bizalmát, amellyel a kongresszusba küldték öket. Fel akarják számolni Roosevelt törvényeinek utolsó maradványait is. Ezek a törvények bizonyos vonatkozásban megóvták a munkásokat a kapitalisták túl nyílt önkényétől. Csak 1935-ben és csak Roosevelt tekintélye következtében hozták meg az úgynevezett „Wagner-törvényt", amely törvény-

szerüsítette a munkásszervezeteket és megakadályozta, hogy a munkaadók elzavarják a munkásokat csupán azért, mert a szakszervezet tagjai. A „szabad demokratikus Amerikában" csupán 1935-ben hoztak elöször olyan törvényt, amely elismerte a munkások jogát az egyesülésre és arra, hogy békés eszközökkel küzdjenek a munkaadók ellen. Ez a törvény gyülöletes volt a munkaadók szemében és a tőkének a köztársasági és demokratikus lakájai a kongresszusban sorozatosan intéztek támadásokat ellene és közvetlenül vagy közvetve e törvény hatálytalanítására törekedtek. Ez sikerült is nekik. 1946 júliusában életbelépett a „Hobbes-törvény", amely többévi börtönbüntetést szabott ki olyan „cselekedetekre, amelyek akadályozzák az államok egy másközötti kereskedelmét". Ennek a törvénynek a szövegezése olyan terjengős és annyira általános jellegü, hogy az említett „cselekedetek" fogalma alá bármely sztrájkot is be lehet sorolni. De a munkaadóknak még ez is kevés volt. Nyomásukra az amerikai törvényhozás 1947-ben elfogadta a „Taft—Hartley-törvényt."

A Taft-Hartley-féle törvény lényegében betiltja a szakszervezeteket. A kapitalisták nem tartják kívánatosnak a szakszervezetet! Szívesebben látják a tönkretett, szervezetlen, minden támasz nélkül álló munkásokat! A törvény megengedi nekik, hogy becsukják a vállalatok kapuját minden szakszervezeti tag előtt; ezzel többek között szabad, törvényes bíróság által védett lehetőség nyílik arra, hogy a vállalatok sztrájktöröket alkalmazzanak. A munkaadók követelik a kollektív szerződések meg-

szüntetését. A törvény csak olyan munkáskollektívok számára biztosítja a kollektív szerződés megkötésének jogát, amelyek vezetőségében nincsenek kommunisták, vagy akár „kommunista beállítottsággal gyanúsítható emberek". Viszont ha szükség van rá, azt lehet megvádolni kommunista beállítottsággal, akit éppen akarnak. A kapitalistáknak nem tetszik a szakszervezetek részvétele a politikai küzdelemben. Azt szeretnék, hogy a féktelen reakció jelöltjei a kongresszusi választásokon teljesen szabadon, minden akadály nélkül győzzenek, hogy ne kelljen a köztársasági és demokratikus boss-oknak zsíros jutalmakat fizetni. A Taft—Hartley-törvény egy csapással kirekesztette a szakszervezeteket a választási küzdelemből, amennyiben tiltja, hogy közvetlenül pénzösszegeket fordítsanak vagy akár befizetéseket eszközöljenek politikai célokra. A versenytársat eltávolították. A választási hadjárat pénzügyi támogatásának jogát a törvény csak a burzsoá szervezetek számára ismeri el és ők ezen komoly összegeket takarítanak meg.

A közigazgatás és a bíróságok baráti egyetértésben fejtenek ki erőszakot mindenki ellen, akit a dolgozókkal való együttérzéssel gyanúsítanak, akik akár bátortalanul is, felemelik hangjukat a dolgozók védelmére. Feleleventik azokat a kivételes törvényeket és rendeleteket, amelyeket az első világháború éveiben hoztak a „nemkívánatos" elemek ellen. Még az általában reakciós beállítottságú amerikai jogászok is elismerik, hogy „az első világháború évkönyvei ebben a vonatkozásban valóban lesujtó dolgokat tartalmaznak. Az 1917. évi „kém-

kedési" és az 1918. évi „lázadási" törvény intézkedéseit össze-vissza értelmezve az igazságügyminisztérium nemcsak hogy megbüntetett olyan embereket, akik semilyen értelemben sem követtek el bünt a nemzeti erkölcs ellen, hanem igazi boszorkánypereket rendezett, amelyeket a hadmüveletek befejezése után is egy ideig folytatott, még az addiginál is nagyobb hévvel."[1]

Több mint kétezer embert ítéltek el kémkedés és más hamis vád alapján 25.000 évi börtönre, azaz átlag fejenként 13 évi börtönre. Két olasz származású munkást, Saccót és Vansettit, akik energikusan küzdöttek azok ellen a magán- és vállalati detektívek és rendörök ellen, akik összeszedték, megverték és meggyilkolták a forradalmár munkásokat, 1921-ben egész sor büntettel vádolták meg, amelyeket ezek sohasem követtek el. Halálra is ítélték öket. A vád hazug volta, a bírák piszkos kegyetlensége, amely abban is megnyilvánult, hogy a bírák maguk sem kételkedtek az elítéltek ártatlanságában és ez a perben be is bizonyosodott, ennek az ítéletnek a jellemzö vonásai. Maga az ítélet pedig szemmel látható példája az osztályellenféllel való elbánásnak. Mindez világszerte felháborodást és tiltakozást váltott ki. Az amerikai burzsoázia csupán 1927-ben merészelte végrehajtani a halálos ítéletet; Saccót és Vansettit kivégezték. A börtönökben mind a mai napig sínylödnek emberek, akiket 1917-ben csupán azért ítéltek el, mert szóbelileg tiltakoztak a háború

[1] Ogg and Ray: Essentials of American Government 94. old.

ellen. Csak a második világháború előtt került ki a rácsok mögül több mint húszéves börtönbüntetés után Thom Muni, Warren Billings, Mathew Smith, Ray Backer, akiket ártatlanul ítéltek el és már több mint harminc éve sínylődnek a kaliforniai Macnamar börtönében az évekre elítélt kentucky-i bányászok, ohióí fémmunkások, alabamai béresek, nyugati és keleti partvidéki matrózok.

A kémek elleni küzdelem ürügye alatt a kormány igyekszik elintézni azokat, akiket forradalmi beállítottsággal gyanúsítanak, de ebben a vonatkozásban nem sok és csupán rövid lejáratú sikereket ért el. A munkások nem riadtak meg a megfélemlítéstől, a fenyegetésektől, az erőszaktól, nem rettentette meg őket sem a villamosszék, sem az életfogytiglani börtön, sem a sztrájktörők kése vagy golyója részéről fenyegető pusztulás veszélye. Természetes, hogy a kormány minden alkalmat felhasznált a harc megélénkítésére. 1947 márciusában a munkaügyi miniszter javaslatot terjesztett be, hogy nyilvánítsák a Kommunista Pártot bünös szervezetnek. Nem sokkal később a kongresszus teljesítette a „szövetséges nyomozó iroda" követelését (ez a szervezet országos méretekben alkalmaz titkos rendőröket, rendez provokációkat és törvényszéki pereket), hogy irányozzon elő 35 millió dollárt a kommunizmus elleni küzdelemre. Az igazságügyminiszter ugyanakkor cinikusan közölte, hogy ő már „minden zaj nélkül" megkezdte a kommunisták kiutasítását az Egyesült Államokból. Mint látható, az igazságügyminiszternek nincs szüksége törvényes alapokra ahhoz, hogy a kommunista párt ellen meg-

torlásokat alkalmazzon. Miféle „igazság" volna is az, amelynek törvényre van szüksége törvénytelen cselekedeteihez. Különben a képviselőház „amerikaellenes tevékenységet vizsgáló bizottsága" már régen követelte a főügyésztől, hogy indítson bírói eljárást a Kommunista Párt tagjai ellen. Hamarosan ezután (1947 júniusában) Denist, a Kommunista Párt főtitkárát egyévi börtönre és ezer dollár pénzbüntetésre ítélték. Ennek a viszonylag enyhe ítéletnek az a magyarázata, hogy Denist semmivel sem lehetett vádolni: csupán megtagadta, hogy vallomást tegyen az említett bizottságnak, erre pedig teljes joga volt, figyelembe véve, hogy még a vádlottak sem kötelesek a bíróság előtt a kérdésekre válaszolni. A bizottság pedig nem bírósági szerv és Denis nem vádlott. De a bizottság úgy találta, hogy „megsértették" és ezért a sértésért ítélte el Denist a bíróság.

A reakció itt nem állt meg. Egy hónap mulva letartóztatták a Kommunista Párt nemzeti bizottságának 12 tagját, azzal a váddal, hogy „összeesküvést szöttek az amerikai kormány erőszakos megdöntésére". A per megindulásáig óvadék fejében szabadlábra helyezték őket, a per megindítását pedig 1948 október 15-re, azaz az elnökválasztást megelőző időpontra tüzték ki, tekintet nélkül arra a vádlottak részéről történt észszerü utalásra, hogy a választási hadjárat hevében nem lehet biztosítani a pártatlan bírói eljárást. Ennek a megrendezett pernek a célja világos: meg akarták akadályozni, hogy a Kommunista Párt tevékenyen résztvehessen a választási küzdelemben éppen, amikor az a leg-

élesebbé válik. Mindenki tudja, hogy „a Kommunista Párt kormányellenes összeesküvése" a reakció soronkövetkező politikai trükkje. Azt is tudja mindenki, hogy a kormánynak a Kommunista Párt ellen folytatott hajszája fennáll.

1947 márciusában Truman parancsot adott, hogy bocsássanak el minden állami alkalmazottat, akit meg lehet vádolni azzal, hogy „nem lojális" az Egyesült Államokkal szemben. Ennek a gyanúnak indokolására elegendő lehet többek között az is, ha valaki „valamely olyan egyesületnek tagja, amely alárendeltje vagy csupán együttérez olyan szervezetekkel, amelyek helyeslik a más személyek alkotmányos jogai ellen irányuló merényletet célzó erőszakos cselekedeteket vagy nem alkotmányos módszerekkel igyekeznek megváltoztatni az Egyesült Államok kormányformáját."

Ez a rendelet minden vonatkozásában érdekes és figyelemreméltó. Ha valóban a polgárok alkotmányos jogaival vagy a kormányzás törvényes formájával szembeni merénylet elkövetői ellen irányult, akkor az első eredménye az igazságügyminiszter lemondatása, ha ugyan nem megbüntetése kellett volna hogy legyen, mert ő saját szavai szerint „minden zaj nélkül", azaz nyomozás és bírói eljárás nélkül kiutasít az országból amerikai polgárokat, akikre semmiféle büntettet nem bizonyítottak rá, és ezzel nyilvánvaló merényletet követ el ezeknek a polgároknak alkotmányos jogai ellen. Ugyanezen az alapon rendre kellett volna utasítani azokat a bírákat is, akik elítélték a Kommunista Párt főtitkárát.

Hiábavaló volna azonban lelkiismeretességet és pártatlanságot várni olyan emberektől, akik ehhez hasonló rendelkezéseket adnak ki és azokat meg is valósítják. A rendelet alapján már régóta folyik a becsületes emberek elbocsátása az állami apparátusból, akiknek csupán az a bünük, hogy nem helyeslik az amerikai bíróság hóhér-módszereit, nem akarnak segítséget nyujtani a trösztöknek, hogy kifosszák a termelöket és a fogyasztókat, elítélik a bankárok és tőzsdések bünös manipulációit és undorral fordulnak el azoktól a felhívásoktól, amelyek atomháború megindítását hirdetik. A „szövetséges nyomozó iroda", amely már megkapta a 35 millió dollárt, kiegészítésképpen még 40 millió dollárt követelt egyenesen Truman parancsának teljesítésére, amelynek értelmében kétmillió állami hivatalnokot kellett felülvizsgálni. Az iroda bejelentette, hogy minden állami hivatalnoktól ujjlenyomatot vesznek.

Ha az Egyesült Államokban valóban volna személyi sérthetetlenség és szabadság, akkor az most rendkívüli veszélyben forogna. De az Egyesült Államok közigazgatási szervei és bírái igen sajátságosan értelmezték és értelmezik a személyi szabadságot. Amikor 1918-ban a Columbia kerület helyi törvényhozása nagyon szerény minimális munkabéreket akart megállapítani a nők és gyermekek számára, hogy legalább egy kissé csökkentse a legkihasználtabb és legvédtelenebb munkások kegyetlen kizsákmányolását, a bíróság megsemmisítette az erre vonatkozó törvényt, azon az alapon, hogy megfosztja a nöket az alkotmányban biztosí-

tott szabadságuktól.[1] A nők és a gyermekek, akik munkájukkal megteremtették az ipari császárokat, nyugodtak lehetnek, hogy szabadságuk ilyen védelmezőkre talált: a bíróság sohasem fogja megakadályozni öket abban, hogy „szabadon" tegyék gazdaggá a kizsákmányolókat. 1947-ben az egyik amerikai miniszter egy újságban cikket írt és ebben az amerikai demokrácia áldásait dicsöítve különösen azon lelkesedett, hogy Amerikában állítólag cselekvési szabadsága van minden embernek: „A cselekvési szabadság egyike a legfontosabb dolgoknak, amelyeket demokráciánk nyujthat. Ha nekem nem tetszik a munkám, változtatok rajta, mivel olyan rendszerben nevelkedtem, amelynek alapja a jóakarat."[2] De lám, körülbelül ugyanabban az időben az Associated Press tudósítója jelentette, hogy amikor néhány ezer texasi mezögazdasági munkás arra a gondolatra jutott, hogy más államokba megy dolgozni, ahol a gyapotültetvényeken magasabb bért fizetnek, akkor a texasi ültetvényesek követelésére a hatóságok lezárták az állam határait, söt börtönre vetettek néhány százat azok közül a munkások közül, akik el akartak menni Texasból.[3] Ez az incidens, amely csak egy volt a sok közül és korántsem áll példa nélkül, tanulságosan jellemzi az „amerikai szabadságról" szóló meséknek még mindig hivö egyszerü emberek számára, miben is áll a

---

[1] Ogg and Ray: Essentials of the American Government 380. old.

[2] „Izvesztija" 1947. szept. 23.

[3] „Izvesztija" 1947 szept. 27.

valóságban a „cselekvés szabadsága", a „jóakarat" és az „igazi demokrácia".

Az Egyesült Államok fehérbörü munkásai, férfiak, nök, gyermekek, kegyetlenül szenvednek a bérmunka rabságától, jobban szenvednek, mint bármely burzsoá állam dolgozói, mert a burzsoázia sehol sem vált annyira féktelenné, mint manapság Amerikában, sehol sem támadt olyan mérhetetlen étvágya, seholsem jellemzi ilyen nagymértékü nagyzási hóbort, sehol sem helyezi annyira reményét az atombombába és más tökéletesített emberirtó fegyverekbe, amelyeket kész harcbavetni mind más országok, mind pedig saját országának dolgozó tömegeivel szemben, ha a haszon, a jövedelem, az összeharácsolt mérhetetlen vagyon megörzése úgy kívánja. A fehérbörü munkások szörnyü szenvedéseken mennek keresztül Amerikában. De még szörnyübb a néger munkások helyzete. A négerek nemcsak mint munkások szenvednek, nemcsak az általános, minden amerikai proletárral szemben érvényesülö kizsákmányolástól sínylödnek, hanem még ráadásul a faji megkülönböztetéstől is, attól az ördögi elgondolástól, amely „biológiai értelemben" a fehéreknél alacsonyabb színvonalra, jogilag és gyakorlatilag a vademberek, „alsóbbrendü félemberfajta" fokára helyezi öket és ezzel igyekszik igazolni a jogtalanság és megalázás, a kegyetlen és égbekiáltó önkény rendszerét, amely egész Amerikában a négerekkel szemben uralkodik.

Az amerikai burzsoázia gazdagságának egyik legfontosabb alapja a néger rabszolgákkal folytatott kereskedelem volt. Ez a kereskedelem a XVIII.

században és a XIX. század első felében fő kereskedelmi ág volt. Ugyanakkor az amerikai hittérítők a rabszolgaságot a legjobb eszköznek nyilvánították arra, hogy az afrikaiakat kivezessék a barbárságból és közelebb hozzák őket a civilizációhoz. Az amerikai rabszolgakereskedők kedvelt kereskedelmi útiprogramja ez a hármas utazás volt: „rum-rabszolga-melasz"; Bostonból, Newportból és Bristolból rummal megrakott hajók indultak az afrikai Aranypartra. A rumot becserélték négerekre, vagy egyes esetekben arany- és vasötvözetre. A szerencsétlen embereket Nyugat-Indiába szállították és becserélték cukorra és melaszra, vagy Virginiába, ahol előnyösen becserélhették őket dohányra.[1] A rabszolgákat mint a deszkát, vagy a gerendákat külön gályákra rakták, vagy a rabszolgahajókon a fedélközben zsúfolták össze őket összeláncolva, meggörnyesztett testtel, ülő helyzetben, úgy, mint akik egymás mögött szánon ülnek.[2] Így tettek meg a rabszolgák többhónapos utakat. A rabszolgahajók büzét már néhány mérföldre meg lehetett érezni. Még a XIX. század hatvanas éveiben is a newyorki rabszolgapiac a világ központja volt és Newyork lakossága ennek köszönhette gazdagságát és jólétét. Míg az északi államok rabszolgaszállítók voltak, a déliek ültetvényeiken kizsákmányolták a rabszolgákat és a négerekkel szemben az állatiasságuk nem ismert határt. Előnyösebbnek tartották olyan munkával, amely erejüket felülmúlta, aránylag rövid

[1] Comon: The Industrial History of the United States 43. old.

[2] Spears: The American Slavetrade. 69. old.

idő alatt agyonkínozni, mintsem hosszabb ideig, de körültekintőbb módon kizsákmányolni őket.

A négerek felszabadítása előtt és után a fajelmélet hirdetőinek minden ravaszkodása ellenére sem sikerült a négerkérdést a munkáskérdéstől különválasztani. A négerek helyzete az Egyesült Államokban elsősorban a munkások, parasztok és kézműveseknek egy kapitalista országban fennálló helyzetével azonos. A mi időnkben egyre nehezebb elkódósíteni a néger kérdés osztályjellegét. 13 millió amerikai négert, akik sokkal inkább bennszülött amerikai polgárok, mint sok fehér amerikai, aki jóval később került Amerikába, igyekeznek úgy beállítani, hogy „idegenek", „jövevények", nem teljesértékü emberek, gyógyíthatatlan hibákban szenvednek. Mindezt azzal a céllal, hogy ezeket az embermilliókat örökre kizsákmányolt, visszataszító, olcsó, a legnehezebb és legkellemetlenebb feladatokat ellátó igásállatok szerepére kárhoztassák. A néger népet a „favágó" és „vízhordó" fokán tartani, elzárni előle a tanulás lehetőségét, hol törvényekkel, hol ravaszsággal és erőszakkal megfosztani politikai és polgári jogaitól, elszigetelni őket a fehérektől, akik osztályhelyzetükben testvéreik: ez a burzsoázia programja a dolgozó négerekkel kapcsolatban. Mivel egész sor déli államban a négerek a lakosságnak felét vagy majdnem a felét alkotják, ezért ezekben az államokban — mint később látni fogjuk — megfosztják őket választójoguktól és jóformán nem vesznek részt a szavazásban. Húsz államban érvényesek az úgynevezett „elkülönítési" szabályok, amelyek alapján négerek csak külön kerületekben

lakhatnak, külön iskolákban tanulhatnak, külön villamos- vagy vasúti kocsiban utazhatnak. Nemcsak a déli államokban, hanem sok más államban is (a 48 állam közül összesen 35-ben) tilos a négereknek fehérekkel házasodniok, különben mindkét „bünöst" hosszú ideig tartó börtönbüntetéssel sujtják, a házasságot pedig természetesen érvénytelennek nyilvánítják. Nem sokkal a második világháború előtt Missouri állam törvényhozó testülete — ebben az államban a négerek alkotják a lakosság többségét — törvényt hozott a néger gyermekeknek az Egyesült Államok állami szervezetéről szóló iskolakönyveivel kapcsolatban. Ezek az iskolakönyvek nem tartalmazhatják a választások alkalmával a szavazásban követendő szabályokat, a polgárok jogait és kötelességeit.

Ezekkel a „törvényhozási intézkedésekkel" együtt növekszik a terror, amelyre a törvényhozók adnak ösztönzést. A lincstörvény, azaz az önbíráskodás olyan néger felett, aki abban a gyanúban áll, hogy nem elég alázatos a kizsákmányolókkal szemben, vagy valóban „megfertőzték" a forradalmi áramlatok, csak egyike a néger munkások, farmerek és béresek megfélemlítésére és megfékezésére irányuló sokféle módszernek. Minden olyan kísérlet, amelynek célja, hogy a kongresszuson keresztül országos törvényt hozzon a lincselés ellen, változatlanul kudarcot szenved. A helyi hatóságok ugyanúgy, mint azelőtt, megengedik a lincselést, sőt buzdítanak rá és ezt büntetlenül tehetik. A bíróságok, még a szövetségi bíróságok is elfogultak és rendkívül kegyetlenek a

néger vádlottakkal szemben. Közismert a kilenc alabamai néger fiatalember sorsa, amely az amerikai igazságszolgáltatás iskolapéldája. 1931-ben két ismert alabamai utcai nő megvádolt kilenc ifjú néger munkást — közülük a legfiatalabb 14 éves volt — azzal, hogy merényletet követtek el „ártatlanságuk" ellen. A körülmények olyanok voltak, hogy egy valamennyire is elfogulatlan bíró minden nehézség nélkül, mint nevetséges dolgot elutasíthatta volna a vádat. A kilenc fiatalembert mégis elítélték és nyolcat közülük (a nagykorúakat) halálra ítéltek. Bizonyos körök felháborodása, a munkásszervezetek tiltakozása, a Kommunista Párt széleskörű hadjárata a „scotboroughi letartóztatottak" érdekében kikényszerítette az ítélet végrehajtásának elhalasztását, — ez az amerikai igazságszolgáltatás megszokott módszere, amelyet Sacco és Vansetti ismeretes ügyében is alkalmazott: ezeket hat évig tartották börtönben, mint halálraítélteket, mielőtt villamosszékben meggyilkolták volna őket. A kilenc elítélt fiatalember közül csupán 1937-ben sikerült négyet kiragadni a hóhérbírák karmaiból.

Még a második világháború idején is, amelyben 1941—42—43-ban amerikai néger katonák is résztvettek és parancsnokok is lehettek, Newyorkban, Texasban és Detroitban tömegesen verték véresre a négereket. Néhány tucat négert megöltek, többszázat megsebesítettek, többezret letartóztattak.

Az általános szabály szerint a bíróságok sohasem büntetik meg a lincselőket még akkor

sem, ha teljesen rájukbizonyítják tettüket. Kitűnő példa a bírák és gyilkosok efféle összeesküvésére az az eset, amikor 1947-ben Dél-Karolina államban a bíróság felmentett néhány tucat embert, akik résztvettek egy Erle nevű néger meglincselésében. Noha a gyilkosságot teljesen bebizonyították és a gazemberek áldozatukat meggyilkolása előtt megkínozták és tettüket névszerint is rájuk bizonyították, a bíróság felmentő ítéletében abból indult ki, hogy a vádlottakban nem volt „bűnös szándék"

A néger kérdés a burzsoá Amerika egyik legégetőbb kérdése. Még az optimista beállítottságú megfigyelő is negyven évvel ezelőtt igazi „fekete fellegnek" nevezte ezt a kérdést „az amerikai égbolton". Azóta ez a fekete felhő úgy kiterjedt, hogy elborította az egész látóhatárt. De ez egyáltalán nem azért történt, mert a néger-kérdés Amerikában „faji" kérdés, a fehérek és feketék harcának problémája, amely állítólag örök és elkerülhetetlen. Igy igyekeztek és igyeknek beállítani a dolgot a burzsoázia különböző kiszolgálói, kezdve Calhoontól, a XIX. század közepén élt tudóstól, a déli ültetvényesek — akik számára a négerek munkája életszükséglet volt — ideológusától, ennek az ideológusnak műveletlen és buta utánzójáig, napjaink Bilbo szenátoráig.[1]

[1] Bilbó „Válasszatok: vagy a fajok-elkülönítése vagy el fajzunk" című könyvecskéjében azzal dicsekszik, hogy áttanulmányozta és elemezte „valamennyi, az utóbbi háromszáz évben megjelent faji kérdést tárgyaló munkát". Elég ebből az ostobaságból! Az egész faji irodalom — egyidős a kapitalizmussal.

Amikor Bilbo választási és egyéb hőstettei már botrányos

Ez azonban nem sikerült nekik. A négerkérdés Amerikában mindig a nagy munkáskérdés egy része volt és az is marad. A különböző Bilbók fecsegése arról, hogy kivívják az amerikai négerek kitelepítését Afrikába, átlátszó maszk; ők nem akarják ezt, mert ez megfosztaná az amerikai kapitalistákat és földesurakat az olcsó munkaerő től. Éppen a néger munkások és néger farmerek növekvő öntudatában, az Egyesült Államok fehérbőrű munkásaival és farmereivel való osztálykapcsolatukban van a forrása a mind hatalmasabb erővel feltámadó néger mozgalomnak a felszabadulásért és a fehérekkel való egyenjogúságért. A négerek osztályöntudata feltartóztathatatlanul növekszik. Az amerikai Kommunista Párt elérte, hogy a fehér munkás és farmer egy politikai plattformon találkozzék a néger munkással és néger farmerrel. Ez pedig a burzsoáziának komoly idegességet okoz.

Rossz dolog az Egyesült Államokban egy szerű, közepes dolgozó polgárnak lenni. Az ő számára nincs személyi szabadság a kapitalista országban és egyáltalán nincs olyan országban, mint az Egyesült Államok, ahol a monopoltőke a személy szabad önrendelkezési jogának megtestesült tagadása. De ott, ahol nincs meg az alapvető jog, a személyi szabadság joga, ott szó sem lehet a demokrácia más elemi követelményeiről, az egye-

---

méreteket öltöttek (Mississippi államban, ahol a lakosság száma kétmillió, 80.000 szavazattal szenátorrá választották) és a szenátusnak foglalkoznia kellett e hőstettek kivizsgálásával, Bilbo meghalt (1947 augusztusában).

sülési és gyülekezési szabadságról és a szólásszabadságról. A szakszervezeteket az Egyesült Államokban gyakorlatilag betiltották. Csak olyan feltételek között teszik lehetővé működésüket, amelyek csak a sárga szakszervezeteknek, a munkásosztály árulói által vezetett és a munkásosztály kizsákmányolásában a vállalkozókat támogató szakszervezeteknek felelnek meg. Még közvetlenebbül a tőke szolgálatában áll a „szólásszabadság". A sajtó, korunk e hatalmas ereje, itt a dolgozó nép kegyetlen, csalárd, hitszegő, szemérmetlen, becstelen és legveszélyesebb ellenségévé vált. Erről számos és kétségbevonhatatlan tanúbizonyságot találunk olyan emberek részéről, akiknek tekintélyéhez és lelkiismeretességéhez szó sem férhet.

Bryce jogtudós alaposan tanulmányozta ezt a siralmas jelenséget. Észszerűen beszél a sajtó óriási hatalmáról, amelyet a modern burzsoá demokráciában élvez, és egyszersmind a sajtó teljes felelőtlenségéről. „Régi igazság — írja — a hatalomnak és a felelősségnek karöltve kell járnia és senkit sem szabad hatalommal felruházni a nélkül, hogy felelősséget követelnénk tőle."[1] Viszont a sajtó terén a helyzet éppen ez: óriási hatalom és semmiféle felelősség. „A legnyilvánvalóbb esetek kivételével az ujság büntetlenül visszaélhet hatalmával", — írja Bryce könyvének egy másik helyén.[2]

Képzeljük el a sajtónak ezt az erejét a monopolisták kezében! „A vélemények területén a monopóliumok önkényuralma még rosszabb, mint

[1] Bryce: Modern Democracies. 1923. I. köt. 119. old.
[2] Ugyanott: 120. old.

a kereskedelemben. Képzeljünk el egy kapitalista egyesülést, amely nagyszámú ujságot kaparint kezébe, ezeket egy okos ember erős akaratának rendeli alá, aki ezeknek az ujságoknak óriási erőforrásait arra fordítja, hogy kitúrja a küzdőtérről versenytársait... A miniszterek sem mernek hozzájuk nyúlni és a külföldi államok is elismerik fölényüket. Ha az a töke, amely egy ilyen vállalkozás finanszírozásához szükséges, párosul egy hatalmas elmével, amely vezeti, akkor, — hacsak az ország nem túl nagy egy ilyen vállalkozás számára — képtelen egy ilyen szindikalizált sajtó diktatúrájának ellenállni... Külpolitikai téren egy ilyen sajtó még veszélyesebb, mint a belpolitikában és a nemzetközi megértés egyik főakadálya."[1] Noha Bryce inkább Angliát, mint Amerikát vette figyelembe, mégis hű jellemzést adott az Egyesült Államok sajtójáról, amilyen az az első világháború után volt.

Az amerikai sajtó árnyoldalai azonban még csak fokozódtak. A monopóliumok jelentőségének óriási növekedése következtében a sajtó annyira függő helyzetbe került a kapitalista kartellektől, hogy a Bryce által megrajzolt és önmagában találó kép a valóság mellett elhalványult és azok a veszélyek, amelyekre Bryce rámutatott, még megfoghatóbbakká, reálisabbakká váltak. Molotov a párizsi békeértekezleten, egyik beszédében emlékeztette a küldötteket az amerikai sajtóban uralkodó állapotokra: „Vajjon nem hallottunk-e ezek-

[1] Bryce: Modern Democracies, 1923. I. kötet 122—123. old.

ről a nagyhatalmú trösztökről, — mondotta — ezekről a nagyhatalmú monopolistákról, az általunk jólismert amerikai sajtó két-három tényleges gazdájáról?"[1]

Az amerikai közírók könyveiben (Landberg: „Amerika hatvan családja", Seldes: „Ezek a tények") éles felvilágosításokat kapunk azokról az ujságokról, amelyek közvetlenül néhány ujságkirály tulajdonai és olyan lapokról, amelyek közvetve vagy közvetlenül más monopolisták, szén-, vas-, selyem- stb. monopolisták tulajdonai. Ki kételkedik abban, hogy ezeknek az ujságoknak az urai csak egyet akarnak: jövedelmet és hasznot, hatalmat a jövedelem- és haszonszerzésre, hatalmat mindazoknak megsemmisítésére, akik valamilyen formában akadályozzák őket jövedelmeik és hasznuk megszerzésében? Ki vár ezektől az ujságoktól tárgyilagos tájékoztatást, tárgyilagosságot a tények megvilágításában, a közvélemény irányításában?

Az Egyesült Nemzetek Szervezete közgyűlésének politikai bizottsága előtt Visinszkij, a szovjet küldöttség vezetője adatokat sorolt fel az amerikai ujságmonopóliumok kiterjedtségéről. Ezek az adatok megtalálhatók Ernst „Az alapvető szabadság" című könyvében. „Ezek szerint az adatok szerint például az 1909-től 1940-ig eltelt időközben az Egyesült Államokban eltűnt 602 ujság, azaz valamennyi ujságnak csaknem egynegyede." 1910-ben „Nevada államban a városok 86 százaléka ren-

[1] V. M. Molotov: A külpolitika kérdései. Szikra, Bp. 1949. 102. old.

delkezett néhány ujsággal, 1939-ben azonban már ennek az államnak egyetlen városa sem rendelkezett még két ujsággal sem. Ez — írja tovább Ernst — arra vezetett, hogy a közvélemény kifejezésre juttatása egyes kezekben összpontosult. A lakosság növekszik, az ujságok száma csökken ... 1900-ban az Egyesült Államokban kilenc egyesülés volt, amely 32 ujságot tartott ellenőrzése alatt; 1940-ben 56 egyesülés 296 ujságot tartott birtokában. 1940-ben a hat legnagyobb egyesülés majdnem egy harmadát ellenőrizte azoknak az ujságoknak, amelyek az egyesülések kezében voltak, ami pedig a napilapokat illeti, az egyesülések az összes lapok egyhatodát tartották ellenörzésük alatt."[1]

Jelenleg ezek a lapok gazdáik utasítására lankadatlan szívóssággal, nyiltan és hangosan háborút készítenek elő a Szovjetunió ellen. Ebben az előkészületben felhasználják a legpiszkosabb rágalmakat és a legfelháborítóbb hazugságokat. Elferdítik, meghamisítják, és célzatos megvilágításba helyezik a tényeket, képtelenségeket eszelnek ki és tényekként tüntetik fel azokat. Nem riadnak vissza olyan állításoktól sem, hogy „az egyiptomi pestis- és kolerajárvány szovjet kísérlet következménye."[2]

Senkisem tagadja, hogy az Egyesült Államokban van még becsületes ujságíró és haladó sajtóorgánum, azonban nagyon csekély számban; hangjukat elnyomja a háborús uszítók lármája, üldözik és elnémítják őket. „1945 nyarán az ‚America'

[1] „Pravda" 1947 okt. 27.
[2] „Pravda" 1947 okt. 25.

című folyóirat sorozatosan éles bírálatot gyakorolt az Egyesült Államok Japánban és Kínában folytatott politikája felett. Erre válaszul Jeffeyt, a folyóirat szerkesztőjét, Mithell segédszerkesztőt és néhány más személyt letartóztattak azzal a váddal, hogy megszegték a kémkedés elleni küzdelemről szóló törvényt, amennyiben titkos okmányokat közöltek. Később az igazságügyminisztérium elállt ettől az alaptalan vádtól. A szerkesztőt csupán pénzbüntetésre ítélték."[1] Sok ilyen eset van és ezek az esetek már rendszerré váltak.

Két alkotmány, valójában egy sem

Az amerikai polgári „demokráciában" minden hazugság és hamisítás. A többé-kevésbbé fényes külsö alatt, a nemes szólamok talmi csillogása és az ünnepélyesen meghirdetett elvek alatt, a díszes formájú intézmények alatt, amelyek állítólag a nép szolgálatára hivatottak, a gazdagok piszkos önzése húzódik meg, akik a nép munkáján és nyomorán vagyonokat szereztek, akik minden lehetséges eszközt a legdurvábbtól és legprimitívebbtől a legfinomabb és leraffináltabb eszközökig felhasználnak arra, hogy elvakítsák és lefegyverezzék a népet. A burzsoá államtudomány szívesen dicsőíti az amerikai alkotmányt, mint a demokratikus alkotmány mintaképét, amely a hatalom szigorú megosztásán épül fel, önmagában biztosítja a nép szabadságát és nem engedi meg, hogy

[1] „Novoje Vremja" 1947 32. szám.

a kormány visszaéljen a hatalommal. Valójában az Egyesült Államokban van két alkotmány is, de a baj az, hogy az egyik, az írott alkotmány, amely mindenki előtt ismeretes és dicsőített (érdemtelenül) már régóta halott és ténylegesen nem létezik; a másik, az iratlan, a nép számára hozzáférhetetlen és érthetetlen alkotmány viszont az Egyesült Államok igazi élő alkotmánya, amely teljes mértékben a kizsákmányolók érdekeit védelmezi.

Az Egyesült Államok alkotmánya nagyon régi. 1787-ben, azaz olyan időben fogadták el, amikor az állam lakossága alig érte el a négymilliót, kereskedelme és ipara pedig még csirájában volt. Az élet elhaladt e mellett az alkotmány mellett, csak elvétve, korlátozottan, jobban mondva sehogyan sem tükröződik vissza benne. 160 év leforgása alatt 21 módosítást vettek be az alkotmányba. Ezek közül az első tíz „a demokratikus szabadságoknak azt az árfolyamlistáját" képviseli, amely megszokott a polgári alkotmányokban és amelyet még 1791-ben a tömegek határozott nyomására vettek fel az alkotmányba, miután néhány állam azzal fenyegetőzött, hogy nem ratifikálja az alkotmányt. A többi 11 módosítás lényegében semmit sem változtatott az alkotmányon, egyáltalában nem érinti az államapparátust és ennek tevékenységét (az egyik például megtiltja a szeszesitalok forgalombahozatalát, egy másik viszont újból megengedi). Az alkotmány idegen maradt minden változással szemben, amely az Egyesült Államok állami és társadalmi rendjében, a XIX. században és a XX. század elején ment végbe. Láttuk például,

hogy az amerikai politikai pártoknak milyen befolyásuk van az egész állami életre és az államapparátus munkájára. De hiába keresnénk az alkotmányban akár csak távoli utalást is politikai pártokra vagy ehhez hasonlóra.

Az alkotmány megállapította a köztársasági elnök megválasztásának bizonyos módját. Ezzel a választással kapcsolatban pontosan meghatározza, mi a szerepe a választásban az egyes államok lakosságának és a lakosság által megválasztott elektoroknak, mi a kongresszus feladata az elektorok szavazatainak összeszámlálásával kapcsolatban, mi a képviselőház és a szenátus teendője, ha egyik elnökjelölt sem kapta meg a szükséges számú szavazatot. Ezek az intézkedések azonban majdnem mind papíron maradtak. Sohasem alkalmazták őket. Mégpedig azért nem, mert a politikai pártok, amelyeket az alkotmány nem említ, a leghatalmasabb tényezőkként léptek a küzdőtérre és kezükbe vették az elnök- és alelnökjelölt kijelölését és megválasztását. Senkisem kételkedik abban, hogy a „szövetséges végrehajtó hatalom" óriási apparátusa, amelyet több, mint kétmillió hivatalnok szolgál ki, amely tíz miniszterből, intézmények tömegéből, néhány tucat „szövetséges bizottságból" és a hozzájuk tartozó intézményekből áll, olyan rendkívüli jelentőségű az állam életében, hogy ha valamilyen csoda következtében eltűnne, az élet megállna. De az alkotmány egy szót sem beszél erről az apparátusról, sőt fel sem tételezi ennek a gépezetnek lehetőségét.

Az államapparátus az iratlan alkotmány alap-

ján él és tevékenykedik, amely alkotmánynak a létrehozásában egyébként maga sem játszott kisjelentőségű szerepet. Még nagyobb szerepet vitt ebben az USA Legfelsőbb Törvényszéke, amelyet az alkotmány, mint bíróságot és csakis mint bíróságot vezetett be és azt a feladatot jelölte ki számára, hogy megoldja az alkotmány, a törvények és szerződések alkalmazása során keletkező konfliktusokat. A Legfelső Törvényszék azonban önhatalmúlag és minden alkotmányos alap nélkül megszerezte magának a jogot, hogy minden aktust törvénytelennek nyilvánítson, ha az véleménye szerint ellenkezik az alkotmánnyal. Számos alkotmánymagyarázattal a Legfelső Törvényszék minden másnál jobban elömozdította az írott alkotmány megszűnését és az iratlan alkotmánnyal való helyettesítését. Bármennyire is szeretnék, ezt nem tudják eltitkolni az amerikai jogászok. Ingerülten mondják: „Az alkotmány az utolsó, ami a Legfelső Bíróságnak fejtörést okoz".[1]

Az alkotmány az Egyesült Államokat, mint szövetségi államot szervezte meg. Noha nem jelöli meg az államok külön hatáskörét, egy külön cikkelyben megjegyzi, hogy mindaz a hatalom, amit nem engedtek át szövetséges hatóságoknak, az államok kezében marad. Abból, amit az alkotmány a szövetséges hatóságok jogairól mond, minden különösebb nehézség nélkül meg lehet állapítani az államok jogait. Ezek a jogok igen széleskörűeknek bizonyultak. Kétségtelen, hogy az államok

[1] Johnson: Government in the United States. 416. old.

vezetésének kérdése nagy jelentőségű a lakosság mindennapi élete szempontjából, mert ez sokkal gyakrabban kénytelen az államok hatóságaival és a tőlük származó szabályokkal érintkezésbe kerülni, mint a szövetséges hatósággal, annak törvényhozásával és igazgatásával. Csakhogy az írott alkotmány ebben a vonatkozásban is messze a háttérbe szorult.

Az történt, amit Sztálin olyan találóan jellemezett: „... a további fejlődés eredményeképpen az Egyesült Államok szövetségi államból *egységes* (egybeforrott) államma válik, egységes alkotmányjogi szabályokkal, az államok korlátozott (nem állami, hanem közigazgatási és politikai) autonómiájával, amelyet ezek a szabályok megengednek. Az Egyesült Államokkal kapcsolatban a „szövetségi állam" elnevezés üres szólammá, a mult csökevényévé válik, amely már régen nem felel meg a dolgok tényleges állásának.[1]

Az írott és iratlan alkotmány közötti különbséget észre lehet venni minden lépésnél és bármely kérdéssel kapcsolatban. Az Egyesült Államok uralkodó osztálya igen korán megértette, hogy a demokratikus szövetségi alkotmányt jobb majdnem teljesen érintetlenül hagyni, abban a formában, ahogyan azt így vagy úgy sikerült rákényszeríteni a népre. Az uralkodó osztály minden igyekezete arra irányult, hogy ezt az alkotmányt a szent okmány dicsfényével övezze, mint megingathatatlan alapot, amely legjobban szabályozza

[1] Sztálin: Művei. III. köt. 24—25. old. (Oroszul.)

az állam politikai életét, a kormány hatalmát, a nép jogait. Valójában az államapparátus lényege és alkatrészei a tömegek számára észrevétlenül, de a burzsoázia számára szükséges módon alakult és alakul át állandóan, és az egész hatalmi gépezet a tőke változó igényeihez alkalmazkodik. A bíróság, a hivatalnokok, a politikai pártok, a törvények, a szokások mind egyesülnek abban a baráti erőfeszítésben, hogy új alkotmányt hozzanak létre az Egyesült Államok részére, amelyben minden a nagypolgárság érdekeinek van alárendelve.

Az Egyesült Államok népének nincs alkotmánya, noha az Egyesült Államoknak két alkotmánya is van. Az egyiket fél óra alatt végig lehet olvasni, ez 160 éves, arra hivatott, hogy a népet szolgálja, de annyira távol áll és idegen a mi korunktól, mint amilyen idegen volna bármely aláírója, ha feltámadna. A másik alkotmány áttekinthetetlen, a vaskos törvénykönyvek, a precedensek végtelen hálózatát és a szokások sötét útvesztőjét tartalmazza. A nép semmit sem tud róla, vagy csupán bizonytalanul tapogatódzik benne; ez ma az Egyesült Államok kormányzó köreinek élő, igazi és tényleges alkotmánya.

A választások

Mint már említettük, az amerikai állam első lépései közé tartozott a széleskörű választási rendszer bevezetése, hiszen ez a demokráciának egyik lényeges vonása és gyakorlatilag szükséges a demokratikusan kormányzott államban. Rousseau,

akit az amerikai állam alapítói nagyon tiszteltek, mondta, hogyha egy államnak tízezer polgára van, akkor mindegyiket megilleti a hatalom egytízezred része. Ezt a hatalmat pedig a nép és a népet alkotó szabad, egyenlő jogú és egyenlő értékű egyének mindenekelőtt a választójog útján valósítják meg. A választójognak általánosnak kell lennie és nem lehet megengedni, hogy vagyoni cenzussal korlátozzák; közvetlennek kell lennie és nem szabad semmiféle közvetítőt állítani például elektorok formájában a választók és az általuk választott szervek közé; egyenlőnek kell lennie, minden szavazatot számításba kell venni és minden szavazatot egyenlő értékűnek kell tekinteni.

Hamarosan kétszáz éve lesz, hogy ezeket az annyira egyszerű, világos és szinte megdönthetetlen elveket meghirdették és már sok évtizede, hogy hivatalosan elismerték őket Amerikában is, de az amerikai valóság annak ellenére, hogy itt mindent választanak, ugyanolyan távol áll ezektől az elvektől, mint Columbus idejében. A nem választás útján betöltött tisztségek száma is növekszik, ez a szám azonban viszonylag jelentéktelen és ezek főkép szövetségi tisztségek. A széleskörű választói rendszert azonban az uralkodó osztály sikeresen használja fel a diktatúra fegyveréül. Csodálatos átalakulás megy végbe: a nép hatalmának eszköze átalakul a nép feletti hatalom eszközévé. A nép képviselői lépten-nyomon becsapják a népet, a közigazgatási tisztviselők kifosztják és elnyomják, a bírák pedig döntéseikkel a zsarolást, a csalást, az elnyomást támogatják és ők maguk a leg-

megvesztegethetőbbek és a legtudatlanabbak. Vajjon honnan kerülnek ki mindezek? Talán maga a nép választja őket? Nincs itt valamilyen hamisítás? Kik valójában ezek a választók és kit választanak meg a valóságban?

A szövetséges alkotmány csupán néhány, igen kevés választási szabályt állapít meg, így például a kongresszusi képviselők és az elnökjelöltek életkorát és az elnök (illetve alelnök) megválasztásának szabályait. Megtiltja, hogy valakit neme vagy bőrének színe miatt megfosszanak választójogától. A választók körének közelebbi meghatározása az államok hatáskörébe tartozik és az államok úgy rendelkeztek ebben a kérdésben, hogy a burzsoá államokban szokásos és általánosan elterjedt cenzusok mellé, mint például a helybenlakás cenzusa, hozzávették a vagyon, a műveltség, a „rendesség", vagy „jó erkölcsiség", „feddhetetlen hírnév" cenzusát is. Sőt olyan, a burzsoá államokban szokásos cenzus, mint a helybenlakás, Amerikában annyira bonyolult és mélyreható feltételekhez van kötve, hogy olyan akadályt jelent, amelyet korántsem minden választó képes leküzdeni. Az államok többsége egyéves helybenlakást követel meg, egész sor déli állam pedig két évet. Az államban való hosszabb helybenlakáson kívul rendszeresen megkövetelik, hogy az illető félévig lakjék az illető tartományban és egy hónapig az illető választókerületben.

Sok államban kirekesztik a szavazásból a szegényeket, akikről „a köz gondoskodik". Az ilyen meghatározások köre olyan tág, hogy ha kívána-

tosnak tartják, meg lehet fosztani szavazójogától mindenkit, aki állami segélyben részesül. Egyes államok kizárják a választásból a katonákat és a tengerészeket. De még ott is, ahol a közkatonákat nem is fosztják meg választójoguktól, aligha van lehetőségük, hogy éljenek is ezzel a joggal, ha a szolgálat következtében államuk területén kívül vannak. Ez pedig gyakran megtörténik. Roosevelt energikus erőfeszítései, hogy a katonai szolgálatot teljesítők számára tegyék lehetővé a szavazást, bárhol vannak is a választás időpontjában, semmi eredményre nem vezettek. Sőt a kongresszus által elfogadott új törvény következtében az 1944-ben katonai szolgálatot teljesített kilencmillió férfi és nő közül mindössze körülbelül hárommillió vett részt az abban az évben megtartott választásokon.

Az Egyesült Államokban megvan a vagyoni cenzus is, amelyet más burzsoá országokban már nem is alkalmaznak. Egész sor amerikai államban a választójog gyakorlását külön (néhány dolláros) választási adó megfizetésétől teszik függővé és érvényben van az az általános szabály, amely megköveteli, hogy a választási és a *többi adót* is már a választások előtt fél évvel fizessék meg. Egyes államok egyenesen azt követelik a választóktól, hogy ingatlan, vagy más meghatározott (sokszor igen magas) értékű vagyonnal rendelkezzenek, mások pedig vagy vagyoni, vagy műveltségi cenzust szabnak meg.

Különösen nagy pusztítást visz véghez a választók soraiban a műveltség és a „jó erkölcs" cenzusa. Ilyenekkel sok északi és nyugati állam-

ban találkozhatunk (műveltségi cenzust vezettek be például az első világháború után olyan nagy és fontos államban, mint Newyork állam). Délen pedig ezeket általános szabályként alkalmazzák. Ezeknek a cenzusoknak a hivatása a négerek kirekesztése a választásból, de sikerrel alkalmazzák nem kívánatos fehér választókkal szemben is. Délen körülbelül tízmillió néger él. Ők alkotják a lakosság többségét. A szövetséges alkotmány megtiltja, hogy a négereket megfosszák választójogutól, csak azért, mert négerek, de el lehet zavarni őket az urnától azzal az ürüggyel, hogy műveletlenek, vagy „rosszul viselkednek". A megkívánt műveltség megállapítása különleges vizsgát jelent a választó számára. Ezen a vizsgán fel kell olvasni és meg kell magyarázni az alkotmány valamely szakaszát. Egy elfogulatlan angol tudós így ír le egy ilyen vizsgát: „... egy fehér ember odalép egy hivatalnok asztalához és a vizsgához egy olyan egyszerű mondatot kap, amelyet egy kisgyerek is megért. Utána megjelenik egy néger és a hivatalnok felolvassa neki: «Egy állam legislaturája nem adhat ki törvényeket a kegyvesztettségről, vagy törvényeket ex post facto». Mit ért Ön ezen? — kérdezi a hivatalnok. A vizsgázó néger semmit sem ért ebből és így alkalmatlannak nyilvánítják arra, hogy megkapja a választójogot. Ilyen fogásokat sok déli államban alkalmaznak és ennek eredményeképpen szöges drót zárja el a színes polgárok előtt a választási urnához vezető utat."

De sok fehér sem szavaz. Még nagyobb szolgálatot tesz a választások rendezőinek az erkölcsi

cenzus, amely igen kiváló eszköz arra, hogy visszavonhatatlanul kirekesszék a választásból a nemkívánatos választókat, vagy azokat, akik olyan hírben állnak, hogy hitetlenek. Az erkölcsi cenzus széles fogalmi körével és meghatározatlanságával egyenesen teljesíthetetlen: „jól viselkedni", „jó hírnévvel bírni", „ismerni a polgár kötelességeit": ilyen és hasonló feltételeket tartalmaznak az egyes államok választási törvényei és ezeket a feltételeket a választási hivatalnokok önkényes elképzelése szerint bármilyen tartalommal megtölthetik, söt ezeknek a hivatalnokoknak megvan a saját, néha igen eredeti elképzelésük a jóról és rosszról, az erkölcsösségről és a polgári kötelességekről.

A választók előzetes lajstromozása általában könnyen átváltozik a nemkívánatos választók kirostálásának pontosan működő eszközévé. Ahhoz, hogy a névjegyzékben szerepeljen, a választó köteles egy ijesztő terjedelmű kérdőívet kitölteni, a lajstromozó hivatalnok kívánságára köteles a kérdőív kérdéseire adott válaszait esküvel megerősíteni és mindezt attól az állandó fenyegetéstől kísérve, hogy súlyosan megbüntetik, hosszú évekre börtönbe zárják, ha hamis adatokat ir be.

Mindezek az eszközök és módszerek bőségesen lehetővé teszik a választási hadjárat vezetőinek, azaz a „politikai gépezet" ügynökeinek és más választási tisztséget betöltő személyeknek, akik szoros kapcsolatban vannak a gépezettel, hogy úgy állítsák össze a „választói testületet", hogy abban teljesen lényegtelen százalékban szerepeljenek olyan

választók, akik a kapitalisták, a gépezet urainak szemszögéből veszélyesek, vagy egyszerüen nem kívánatosak. Igy történik meg, hogy majdnem csak a köztársaságiak és demokraták híveit választják meg, ellenfeleik szavazatai pedig elmerülnek a köztársaságiak és demokraták zavaros tengerében.

A már említett Bilbót 1946-ban Mississippi államban szenátorrá választották meg. Az államnak több, mint kétmillió lakosa van, ezek fele néger. Még ha számításba vesszük (különben ez így is van), hogy minden négert kizártak a szavazásból, akkor is egymillió fehérbörü lakosságból — csak valamennyire „normális" választójog esetén is — négyszázezer választónak kellett volna lennie. A választásban mégis csak nem egészen 150.000-en vettek részt és mivel ezek közül 85.000-en Bilbóra szavaztak, Bilbót meg is választották. Ez a komédia bizony nem mulatságos, nem nevetséges és nem is egyedülálló eset. Bilbo kétszer volt Mississippi állam kormányzója és háromszor ennek az államnak a szenátora.

A legnagyobb néger szervezetnek, a „színes lakosság haladását előmozdító egyesületnek" adatai szerint a déli államok lakosságának 82, söt még nagyobb százalékát illeti meg választójog, kora alapján, de nem szavaz. 1940-ben a választásokon a kongresszus minden tagjára az északi és keleti államokból átlag 100.000 szavazatot adtak le, a déli államokból 22.000-et, Dél-Karolinából pedig csupán 4000-et.

A esetek túlnyomó többségében a választók és a jelöltek egyaránt köztársasági és demokratapár-

tiak voltak. A Kommunista Párt azonban hősiesen küzd a „politikai gépezet" felháborító erőszaka ellen és minden fontos választáson indítja jelöltjeit. Ez azonban elég gyakran sokba kerül maguknak a jelölteknek és azoknak is, akik a megfelelő szervekhez fordulnak, hogy vegyék listára a jelöltet. A Kommunista Párt jelöltjeit minden lehetséges eszközzel üldözik. Néha teljesen hivatalosan, az illető állam törvényhozása vagy végrehajtó hatalma, például kormányzója útján távolítják el őket. A rendőrség minden „törvényes felhatalmazás" nélkül is szétkergeti a haladó szellemű választók gyüléseit, amelyeken a kommunista jelölt jelölését vitatják meg, ostoba vádaskodással vagy minden vád nélkül lefogja a Kommunista Párt jelöltjeit, megfosztja őket szabadságuktól és ezt annyiszor ismétli meg, ahányszor csak szükséges, hogy megakadályozza a Kommunista Párt választási hadjáratát. A rendőrségnek szorgalmasan segédkeznek a felbérelt banditák. A lapok kinyomatják azoknak a névsorát, akik a Kommunista Pártot támogatják és ezt hazug vádakkal, fenyegetésekkel és e személyek bántalmazására vonatkozó felszólítással kísérik. Végeredményben a választás napján a választási küzdelemben csak köztársaságiak és demokraták állnak egymással szemben, mint versenytársak. Mivel pedig az esetek egész sorában a köztársaságiak és a demokraták szavazóinak arányát már előre jól ismerik, nincs is semmiféle választási küzdelem, a választás kimenetele már előre eldőlt és mindenki tudja, demokratát vagy köztársaságit fognak-e megválasztani. Ilyen esetekben az, hogy valakit jelöl-

nek, egyértelmű annak megválasztásával. Az ilyen jelölést egyszerüen „elsödleges" választásnak nevezik. Igazi és gyakran igen elkeseredett választási küzdelem a köztársaságiak és a demokraták között csak a kétes kerületekben folyik. Ilyen kerület ugyan kevés van, de ezek a kerületek döntö jelentöségüek lehetnek. Az összes többi kerületben a választás tiszta formalitás.

A választók szavazatainak meghamisítására irányuló módszerek között nagy szerepet játszik a választókerületek megfelelö kijelölése. Ez a módszer más burzsoá államokban is ismeretes, de az Egyesült Államokban a technikai tökéletesség fokára emelkedett. Itt ezt gerrymander-nek nevezik. A gerrymander receptje igen egyszerü: valamely államnak a közelgö választások alkalmából választókerületekre való felosztása úgy történik, hogy az illetö államban (azaz az állam törvényhozó gyülésében) uralkodó, illetve többségben lévö párt hívei alkossák a többséget a lehetö legtöbb kerületben. Viszont a versenytársként szereplö párt híveit a lehetö legkisebb számú kerületbe, vagy akár egy kerületbe kell összpontosítani. Ekkor egy, vagy néhány kerületben az utóbbi párt hívei *túlnyomó* többségben lesznek, de ebböl nincs semmi hasznuk, mert ugyanakkor a szomszéd kerületekben e párt — híveinek mesterségesen létrehozott kisebbsége miatt — vereséget szenvednek. Ezt a módszert könnyü elképzelni a következö példa alapján: Van egy állam, amely 25 tartományból áll, minden tartományban tízezer lakossal (lásd az 1. számú vázlatot). Minden tartományban vannak köztársaságiak is, demokraták is,

az egész államban összesen 110.000 köztársasági és 140.000 demokrata. Az ábra egyes mezöiben (ezek tartományokat jelentenek) a felső baloldali szám a köztársasági, az alsó jobboldali a demokrata szavazatokat jelzi. A feladat az, hogy öt kerületet kell kijelölni, melyek mindegyike egy képviselöt választ. Ha a választókerületeket a köztársaságiak vagy demokraták javára való minden részrehajlás nélkül jelölik ki, akkor két köztársasági és három demokrata jelöltet kellene megválasztani. Igy azonban sohasem járnak el. Ha például a választókerületek kijelölése a köztársaságiaktól függ, akkor a tartományokat úgy kell csoportosítani, hogy az 1. számú vázlat kockáit (a tartományokat) *vízszintes* irányban kell összefoglalni egy kerületté. Ekkor a köztársaságiak a felülről számított első három kerületben mérsékelt többséget kapnak és 110.000 szavazatuk ellenében három képviselöt állítanak, a demokraták pedig két kerületben túlnyomó (azaz szavazatfelesleggel létrejött!) többséget szereznek és 140.000 szavazatuk ellenében csupán két mandátumot kapnak.

Ha a választókerületeket demokraták jelölik ki, akkor ezt úgy teszik, hogy az ábra szerint a *függőlegesen* egymás alatt feltüntetett kockákat (tartományokat) foglalják össze egy kerületté, és akkor négy mandátumot kapnak, a köztársaságiak pedig csak egyet.

Az említett példában a választókerületeknek mindkét esetben egyenlő számú (egyenként 50.000) lakosa van. De gyakran létrejönnek olyan kerületek, amelyek alapja egyáltalán nem hasonlít egymás-

1. számú vázlat.

						A köztársasági szavazatok száma összesen	A demokrata szavazatok száma összesen	A megválasztott képviselő
	6 / 4	5 / 5	6 / 4	6 / 4	5 / 5	28.000	22.000	köztárs.
	7 / 3	6 / 4	6 / 4	5 / 5	5 / 5	29.000	21.000	köztárs.
	6 / 4	5 / 5	4 / 6	5 / 5	6 / 4	26.000	24.000	köztárs.
	5 / 5	4 / 6	3 / 7	3 / 7	2 / 8	17.000	33.000	demok.
	3 / 7	2 / 8	2 / 8	2 / 8	1 / 9	10.000	40.000	demok.
A köztársasági szavazatok száma összesen	27.000	22.000	21.000	21.000	19.000	110.000	—	—
A demokrata szavazatok száma összesen	23.000	28.000	29.000	29.000	31.000	—	140.000	—
A megválasztott képviselő.....	köztárs.	demok.	demok.	demok.	demok.	—	—	—
	1	—	4	—	—	—	—	—

2. számú vázlat.

I.	II.	III.	IV.
1	2	3	2
1	2	3	3
V.	**VI.**	**VII.**	**VIII.**
2	1	1	3
1	1	16	2
IX.	**X.**	**XI.**	**XII.**
1	1	1	2
13	14	14	1
XIII.	**XIV.**	**XV.**	**XVI.**
1	1	1	2
1	1	1	1

hoz (például hosszan elnyúló, viszonylag keskeny sáv, ezt az amerikaiak „spárga-kerületnek“ nevezik, vagy cik-cakos alakú, sőt egymást keresztező kerületek) és a lakosság létszámát tekintve is erősen különböznek egymástól. Igy például ha egy államban, amely 16 tartományból áll (lásd 2. számú vázlatot) 25.000 demokrata és 75.000 köztársasági választóval és az egyes tartományokban a két párt választói úgy oszlanak el, hogy az ábra egyes mezőiben elhelyezett számok a felső sorban a demokrata, az alsó sorban a köztársasági szavazókat jelzik, akkor a — tegyük fel — négy megválasztandó képviselő közül a demokratáknak egyet, a köztársaságiaknak hármat kellene kapniok. Egyáltalán nem ez szokott történni! A demokraták három mandátumot kapnak, ha a választókerületeket a következőképpen állítjuk össze:

„A“ kerület: I., II., V., VI. számú tartományok.

„B“ kerület: III., IV., VIII., XII. számú tartományok.

„C“ kerület: XIII., XIV., XV., XVI. számú tartományok.

„D“ kerület: IX., X., XI., VII. számú tartományok.

Ellenben a köztársaságiak kapják meg mind a négy mandátumot, ha a választási kerületek beosztása a következő:

„A“ kerület: I., V., IX., XIII. számú tartományok.

„B“ kerület: II., VI., X., XIV. számú tartományok.

„C“ kerület: III., IV., VII., VIII. számú tartományok.

„D“ kerület: XI., XII., XV., XVI. számú tartományok.

A választások napja minden lehetséges trükk, visszaélés és erőszak napja, amelyet a választási hadjárat egész időszaka alatt előkészítettek. Ezen a napon ezek a trükkök, stb. tetőpontjukat érik el. „Semmi csodálatos nincs abban, hogy szakadatlanul feltárulnak a legkirívóbb választási szélhámosságok. A szavazó urnák beszennyezése, ismételt szavazás megengedése, a szavazójegyek összeszámlálásánál szándékosan elkövetett hibák, ellenzéki szavazatok megsemmisítése és más csalások; ez főleg a nagyvárosokban vált rendszerré, de néha más helyeken is történik ilyesmi. Sőt, az ellenzéki választók távoltartására még erőszakot is igénybevesznek.“[1]

Az amerikai választógépezet felvesz a listára

[1] Anderson: American Government, 446. old.

nemlétező választókat (ezt már láttuk, amikor Pendergast módszeréről beszéltünk); ezek nevében a pártgépezet „legényei" járulnak az urnák elé és nem egyszer, hanem többször is szavaznak. Ehhez a tartomány választási ügynökei korlátlan mennyiségü szavazócédulával látják el a pártgépezetet. A gépezet, ahol lehet, szavazatokat vásárol, ahol lehet, fizet a nemkívánatos választóknak, hogy ne menjenek szavazni, ahol szükséges, a „legények" és a „harcosok" megfélemlítik, elrabolják az ilyen választókat és választókerületüktől messzire elhurcolják. Az elnökválasztás vagy a kongresszusi választások után a lapok tele vannak „választási verekedésekről", „választók elrablásáról", sőt „választási gyilkosságokról" szóló tudósításokkal.

Az *elnökválasztás* különösen tág teret nyujt a visszaélésekhez. Az elnökválasztás szempontjából a törvény a szavazás legkevésbbé demokratikus módját részesíti előnyben: a választás elektorok útján történik. Összesen annyi elektort választanak, ahány tagja van a képviselőháznak (435) és a szenátusnak (96), azaz 531-et. Megválasztottnak az számít, akire az elektorok szavazatainak többsége (azaz legalább 266) esett. A választás központi mozzanata gyakorlatilag egyáltalán nem az elektorok szavazása, amint ennek az alkotmány értelmében történnie kellene, hanem az elnökjelölés és az elektorok jelölése. A Köztársasági Párt és a Demokrata Párt országos kongresszusokon állapítja meg, kit jelöl elnöknek. Mivel a már ismert okoknál fogva elnök csak köztársasági vagy demokrata lehet, következőleg feltétlenül a megnevezett jelöltek egyike lesz az elnök és

senki más. Az elnökjelöltek meghatározása után az egyes államokban köztársasági és demokrata párti gyüléseken meghatározzák az elektorjelölteket. Az elektorválasztásokon megint csak az történik, hogy nem demokrata és nem köztársasági elektorjelöltek vagy egyáltalán nincsenek, vagy csak két-három ilyen van és ez semmit sem nyom a latban. A választási küzdelem sarkpontja — könnyü kitalálni — az elektorok többségéért folyó küzdelem. Egész sor államban már előre nyilvánvaló a demokraták vagy köztársaságiak győzelme és itt jóformán nincs küzdelem. A harc nagy elkeseredettséggel a kétséges államokban lángol fel. Mivel az a párt, amelynek listája az illető államban győzött, akár egy szótöbbséggel is, megkapja az állam *minden* elektorát, nyilvánvaló, hogy a megválasztott elektorok száma és az elektorokra leadott szavazatok száma között semminemü számbeli összefüggés nincs. Az 1940-es választásokon 449 demokrata és 82 köztársasági elektort választottak. Ezzel szemben a demokratákra több mint 27 millió, a köztársaságiakra több mint 23 millió szavazatot adtak le. 1944-ben a demokrata elektorok száma 432, a köztársaságiaké 99 volt, noha a demokraták körülbelül 26 millió, a köztársaságiak pedig 22 millió szavazatot kaptak.

Az elnökválasztási hadjáratban különösen megnyilvánul az amerikai választások legjellemzőbb mozzanata: a választók idegenkedése a választásban való részvételtől (abszentizmus). A választók jelentős száma, néha többsége inkább tartózkodik a szavazástól, mert vagy egyáltalán nem mutat érdeklődést iránta, vagy teljesen bizakodik a gépezetben,

vagy egyáltalában nem bízik benne, de erőtlennek érzi magát vele szemben. Bárhogyan is áll a dolog, a kongresszusi választásokon a szavazásban résztvevő választók száma igen ritkán éri el a választók számának felét. Az 1940. évi elnökválasztáson a választóknak több mint 40 százaléka tartózkodott a szavazástól.

Az állami gépezet

Azok, akiket ilyen módon „megválasztanak" — akár elnök, akár a kongresszus, vagy egyes államok törvényhozó gyüléseinek és helyi önkormányzatának tagjai, akár bírák és közigazgatási tisztviselők — általában nem nagyon különböznek egymástól politikai, erkölcsi, szakmai és más tulajdonságaikat tekintve. Mindegyikük valamilyen módon a gépezet ügynöke és nem lehet sem jobb, sem rosszabb annál. Ami a részleteket illeti, az elnök és a kongresszus — szigorúan véve a dolgot — egy egészet alkot, amelyet minden lényeges vonatkozásban a köztársasági és demokrata szervezet irányít és amely feltétlenül a tőkét szolgálja. Nézeteltérések a demokrata elnök és a kongresszus köztársasági többsége között (vagy fordítva) lehetségesek, de ezek a nézeteltérések rendszerint a tőke két pártjának nézeteltérései, tehát nem elvi és nem mélyreható ellentétek; a kincstári húsosfazékból való jobb és nagyobb részesedésért vívott harc és semmi több. Az amerikai elnökök sorozata az első világháborútól napjainkig nyomasztó képet mutat és egyedül Franklin Roosevelt válik ki ritka erkölcsi és politikai tulajdonsá-

gaival. Harding, aki 1920-ban lett elnök, hamarosan piszkos spekulációkba és nagy lopásokba keveredett. Csak váratlan halála vetett véget a közlésre megérett újabb leleplezéseknek. Coolidge alelnök, aki Hardingot az elnöki székben felváltotta, színtelen egyéniség volt, akiről semmit sem lehetett mondani azon kívül, hogy semmit sem beszél és ez végül is bizonyos népszerüséget szerzett neki. Utána Hoower következett, aki üzletember, spekuláns volt, kiválóan rendezte saját ügyeit, de teljesen gyámoltalannak bizonyult a gazdasági válság bajaival szemben, amely elnöksége idején tört ki Amerikában. Egyidöben „Hoower" és a „válság" azonos fogalmak voltak. Végül Roosevelt négyesztendös elnöksége után — Roosevelt elnöksége egészen rendkívüli jelenség volt — az elnöki székbe ismét egy „véletlenül odakerült" ember, Truman ült be.

Az amerikai kongresszus — ha tagjainak politikai színvonala, erkölcsi súlya és más szellemi tulajdonságai szempontjából vizsgáljuk — túlnyomó többségében nem más, mint vagy a kapitalisták pártfogoltjainak, vagy a kapitalisták képviselöinek gyülekezete. Bármi is ezeknek a „népképviselöknek" a foglalkozása — ügyvéd, ujságíró, üzletember — többségükben, különösen a szenátorok, maguk is kapitalisták és milliomosok, a kapitalisták szövetségesei és segítötársai a kongresszus falain belül. A szenátusról például Bryce találóan ezt mondta: „A szenátus sok gazdag emberböl áll. Egy részük — és ezek száma mindinkább nö — azért szenátor, mert gazdag, más részük azért gazdag, mert

szenátor".[1] Mit lehet hozzáfüzni egy ilyen éleselméjü megjegyzéshez?

Az amerikai kongresszus nem törvényes alapokon álló intézmény. A választási visszaélésektől eltekintve, amelyek maguk is kételyt támasztanak a kongresszus összetételének törvényessége iránt, lehetetlen meg nem jegyezni, hogy ez az összetétel két szempontból közvetlenül és világosan nem felel meg az alkotmánynak. Az alkotmányhoz hozzáfüzött 14. módosítás elrendelte, hogyha valamely állam törvényhozása a választásokból kirekeszt olyan állampolgárokat, akik a választójogi korhatárt elérték, akkor ez állam képviselőinek számát a képviselőházban megfelelően csökkenteni kell. A déli államok törvényellenes üzelmeinek, amelyek arra vezettek, hogy a lakosság többsége itt nem szavaz, már régen azt kellett volna eredményezniök, hogy az alkotmány alapján ezeknek az államoknak a képviselőházban csak igen jelentéktelen számú képviselővel kellene rendelkezniök, ha ugyan nem kellett volna öket egyáltalán megfosztani képviselöiktől. A kongresszus azonban egyszer sem tett kísérletet az alkotmány e világos és senkitől sem vitatott előírásainak végrehajtására.

Ugyancsak az alkotmány előírása szerint a képviselőházban a helyeket az államok között lakosságuk számaránya alapján kell elosztani, a lakosság létszámát pedig minden tíz évben népszámlálással kell megállapitani. Már az 1920. évi népszámlálás alapján a képviselőház tagjainak száma 460 kellene,

[1] Bryce: American Commonwealth. I. köt. 121. old.

hogy legyen, de még 1948-ban is csak 435 volt. A magyarázat az, hogy az első világháború óta a város és a falu szociális összetételében végbement óriási változások, a városi lakosságnak a tönkrement farmerek odaözönlése következtében történt megnövekedése, a városi lakosság proletarizálódása és elszegényedése az uralkodó osztályok szempontjából igen előnytelenül nyilvánulhatna meg a képviselőház összetételében. A képviselőházi helyek újra elosztása erősen csökkentené az agrár és félagrár-államok mandátumait és növelné az ipari államok és városok képviseletét.

Lehetetlen nem látni, hogy e rendszeres alkotmánysértések a képviselőházat már régóta abba a helyzetbe hozták, hogy összetételében nem felel meg az alkotmány követelményeinek és így a képviselőház nem rendelkezik törvényes alapokkal.

A szenátorokat ugyanúgy választják, mint a képviselőház tagjait, de nem az államok lakosságának arányában, hanem minden állam részéről kettőt. Ez az államoknak, mint az amerikai államszövetség tagjainak hírhedt egyenlősége. Valójában viszont ez a helyzet csupán azt jelenti, hogy az elmaradott istenhátamögötti agrárállamok természetellenesen és csak a reakció számára előnyös módon túlsúlyban vannak az ipari és haladottabb államokkal szemben. Newyork állam a maga tizennégymilliós lakosságával két szenátorral rendelkezik és a százezer lakosságú Nevada szintén kettővel. Egyedül Pennsylvaniában több lakosság él, mint Új-Anglia hat államában együttvéve. Mégis Pennsylvaniának csak két szenátora van, Új-Angliának pe-

dig 12. Ilyenmódon a szenátus többsége az ország lakosságának csak egyötödét képviseli. Figyelembe véve, hogy minden törvényjavaslathoz, amely keresztülmegy a képviselőházban, szükséges a szenátus hozzájárulása (és fordítva) könnyű belátni, hogy néhány legelmaradottabb és nagyrészt legreakciósabb állam rendszeresen megakadályozhatja bármilyen haladó szellemű törvény meghozatalát, és ezt gyakran meg is teszi. Mivel a nemzetközi szerződések megkötéséhez a szenátorok kétharmadának hozzájárulása szükséges, 17 állam, amely az ország lakosságának tíz százalékát képviseli, lehetetlenné tehet bármiféle szerződést. Voltak is ilyen esetek.

A két ház munkamódszerében alig különbözik egymástól. Csak gondosan fenntartott félreértés alapján lehet azt mondani a kongresszusról, hogy képes törvényeket hozni. A népnek azt mondják, hogy az ő — a nép — képviselői hozzák a törvényeket, pedig valójában a törvények a hivatalnokoktól indulnak ki, akik azokat a kongresszus szájába rágják, vagy a kongresszus nevében, de annak megkerülésével hozzák a törvényeket. Még azt a kevésszámú törvényt is, amelynek általános és ködös szövegezése a kongresszustól indul ki, valójában nem a kongresszus, hanem ennek bizottságai hozzák. Bizottság sok van, de a többségük sohasem ül össze és semmit sem csinál. Ez azonban nem akadályozza meg őket, hogy nagy irodai apparátussal dolgozzanak, amelyekben a kongresszus tagjai barátaikat és rokonaikat helyezik el. Néhány bizottság azonban valóban óriási szerepet játszik. Ezeket a kulisszák mögül a hatalmas, de nem hivatalos

„kormányzóbizottság" irányítja, amely a képviselőházban vagy a szenátusban uralkodó párt vezetőiből áll. Nagyjelentőségű a „szabályozó bizottság" is, amely előre meghatározza a törvényjavaslatok plénumbeli megvitatásának rendjét, a viták tartamát minden egyes esetben, magát a szavazás időpontját és ezzel természetesen eredményét is. Ez a bizottság visszavonhatatlanul eldöntheti minden kérdés sorsát, amennyiben kedvező vagy kedvezőtlen körülmények között bocsátja megvitatás alá, lehetővé teszi vagy megakadályozza a vitát, megengedi, vagy megakadályozza a módosításokat. „Itt a bizottság minden, a parlament semmi."[1] A kialakult szokás szerint a bizottság előadójának képviselőházi vagy szenátusi felszólalásához egy óra áll a rendelkezésére. Ebből az órából ő maga mindössze néhány percet vesz igénybe, az idő többi részét felosztja azok között a képviselők között, akiknek felszólalására súlyt helyez. Amikor pedig a bizottsági óra végéhez közeledik, javaslatot tesz, a vita befejezésére; ezt el is fogadják és áttérnek a szavazásra. A törvényhozás komédiája ezzel természetesen nem ér véget. Az egyszerű választóval, aki valamely istenhátamögötti vidéken él, el kell hitetni, hogy „heves vitákban" szép szónoklatokkal, méltóságos és lángoló felszólalásokban gondoskodnak a nép képviselői a hosszantartó üléseken a nép javáról. Erre a célra a kongresszus hivatalos közleményében beszédeket nyomatnak ki, amelyeket sohasem mondtak el és nem

---

[1] H. Finer: Theory and Practice of Modern Government. 765. old.

fognak elmondani, mint olyan beszédeket, amelyeket a nemes és elmés szónokok szájából közvetlenül hallott a kongresszus. A nagyobb csalás érdekében a szerzőknek megengedik, hogy ezeknek a fiktív beszédeknek a szövegébe festői megjegyzéseket szúrjanak be, mint „mozgás", „derültség", „taps". Valójában a kongresszusban semmit meg nem vitatnak, semmiféle vitát nem folytatnak: „A vitának még a szokása is, a vitákba vetett remények, a viták szükségességének a gondolata — mindez eltűnt",[1] — írja egy angol tudós, és a kongresszus alacsonyrendűségéről beszélve, hozzáfűzi, hogy a kongresszus tevékenysége minden tekintetben értéktelen, de főképpen a törvényhozás terén: „Nem az a csodálatos, hogy a törvényhozás nem kielégítő, hanem az, hogy egy ilyen gyakorlati érzékű nép eltűr egy ilyen pocsék mechanizmust!"[2]

A monopóltőke azonban elégedett ezzel a mechanizmussal és nem kíván mást. Ez a mechanizmus teljesen alárendeli magát a kulisszák mögötti nem hivatalos ügynököknek, akik csak úgy hemzsegnek a kongresszus folyosóin és ezért a *„lobbista"*[3] (a folyosó emberei) elnevezést kapták. Ezek azok az emberek, akiket a „gyakorlati érzékű nép" még jellemzőbben a „befolyás embereinek" és a „befolyás csoportjainak" nevez. Ezek azok az emberek, akiket a trösztök, cégek, bankok, részvénytársaságok és egyes nagytőkések, sőt az AFL szakszervezetek is

[1] Bryce: American Commonwealth. I. köt. 161. old.

[2] Finer: Theory and Practice of Modern Government. 174. old.

[3] Lobby, angolul parlamenti folyosót jelent.

azért tartanak Washingtonban, hogy általuk állandóan tudomásuk legyen arról, mi történik a kongresszusban; ezek az emberek elősegítik a megbízóik számára előnyös, és megbuktatják a nem kívánatos intézkedéseket. Ezek az emberek nagyon jólértesültek nemcsak a kongresszus ügyeiről, hanem a kongresszus tagjainak egyéniségéről, tulajdonságairól, erős és gyenge oldalairól, sőt családi körülményeiről is.[1] Ezek közül az ügynökök közül sokan olyan fizetést kapnak pártfogóiktól, mint az Egyesült Államok elnöke (azaz évente 75.000 dollárt), sokan pedig még ennél is többet. A kongresszusra gyakorolt befolyásuk, vagy nyomásuk olyan erős, hogy a „gyakorlati érzékü nép" a „harmadik kamara" elnevezést adta nekik. Az iratlan alkotmány tehát nem is két-, hanem háromkamarás kongresszust ismer! És ez a harmadik kamara sokkal fontosabb és erősebb, mint a másik kettő.

Van szövetségi kormány és van kongresszus. De ezenkívül van 48 állam, azaz még 48 kormány, 48 törvényhozó gyülés és ezek közül 47 kétkamarás. Összesen tehát 48 képviselőház és 47 szenátus. Az egyes államok törvényhozó gyülései, politikai színvonalukat, szokásaikat, módszereiket és tevékenységük eredményét tekintve nem estek túlságosan messze a kongresszustól. Törvényhozóik teljesen alkalmatlanok a törvényhozói szerepre. Elsősorban fogalmuk sincs, vagy igen hamis fogalmuk van az ország igazi szükségleteiről. Ennek az az eredménye, hogy már nemcsak a folyosókat, hanem a

[1] Beard: American Government and Politics. 225. old

képviselőház, vagy szenátus üléstermét is a lobbisták töltik meg, azzal a különbséggel, hogy ezek alacsonyabb fokon állnak, tehát nyiltabban és féktelenebbül irányíthatják a képviselőket a bankok és trösztök érdekeinek megfelelően.

Ezekről a lobbistákról mindenki feltételezi a legnagyobb és legocsmányabb gonoszságot. Úgy ellepik az állam fővárosát, mint a sáskák.[1] Ők „a politika keselyűi és csúszómászói". Ők a fő okai a rossz törvényhozásnak és fő akadályai annak, hogy a törvényhozás jó legyen. Ők mindenesetre a leghatalmasabb erőt jelentik, amely irányítja a törvényhozást.[2] Mindamellett a törvényhozó gyülések nem akarnak és nem is tudnak küzdeni ezzel a bajjal. Ellenkezőleg, itt ugyanúgy, mint különben a kongresszusban is, törvényesítik ezt a társaságot, amennyiben arra kényszerítik a lobbistákat, hogy vétessék magukat listára a képviselőház titkárságán és tegyenek írásbeli bejelentést arról, milyen cég szolgálatában állnak, milyen fizetést kapnak és milyen kérdésekben érdekeltek. Még csak az hiányzik, hogy azt is megkérdezzék, milyen fogásokat engednek meg maguknak, milyen megvesztegetést alkalmaznak és kinek adják!

Hogy hogyan vitatják meg és szavazzák meg a törvényjavaslatokat ezekben a törvényhozó gyülésekben, azt a következő példából láthatjuk:

„Nemrégiben — írja egy megbízható tanú —

---

[1] Ogg and Ray: Essentials of the American Government. 488. old.

[2] Ugyanott.

a törvényhozó gyülés ülésszakának idején érkeztem egyik állam fővárosába. Bizonyos dolgok, amelyekben apám érdekelve volt, megfelelő törvényjavaslat megszavazását tették szükségessé. Noha a városi építkezési szabályzat rendelkezései a mi oldalunkon voltak, mégis mi éles ellenállásra találtunk a másik érdekelt oldal részéről. Hitelt érdemlő forrásból közölték velünk, hogy az ellenzék húszezer dollárt osztott szét a bizottság tagjai között, amely bizottság az általunk kívánt törvényjavaslatot tárgyalta. A bizottság elnöke értésünkre adta, hogyha mi ugyanilyen összeget fektetünk be — a törvényjavaslat keresztülmegy. Mindennek eredményeképpen nekem és a mi küldöttségünk többi tagjának (vállalkozók és mérnökök voltak) javasolták, foglaljuk el a távollévő szenátorok helyét a törvényhozó gyülésben. Amikor a szenátus tárgyalni kezdte a törvényjavaslatot, a mi szavazataink meghozták a törvényjavaslatnak a szükséges többséget. Az elnök nem is jött rá, hogy mi nem tartozunk ehhez a gyülekezethez."[1]

Ilyen és hasonló piszkos dolgokat követnek el mindenkinek a szeme láttára. A nagytőkének, a spekulánsoknak és az üzérkedők minden fajtájának ez a rendszer igen előnyös, mert lehetővé teszi, hogy a legkisebb erőfeszítéssel és legkevesebb anyagi eszközzel irányítani tudják a törvényhozó testületet és keresztülvigyék a szükséges törvényeket. A választók tömegei azonban elégedetlenek és háborognak. A törvényhozó gyüléseket ezek a tömegek úgy te-

[1] Myers: American Government of Today 398—399. old

kintik, mint „többé-kevésbbé szükséges rosszat, amelyet rendszeresen mérsékelni és korlátozni kell".[1]

A „törvényhozók" iránti bizalmatlanság és ellenséges hangulat a legkülönbözőbb formákban nyilvánul meg. A választók nyomására az egyes államok alkotmányaiba időnként felvesznek lényeges korlátozásokat a törvényhozó gyülések tevékenységére vonatkozólag. Például megtiltják, hogy bárkit mentesítsenek az adók alól, akár várost, akár szervezetet, akár egyes személyt. Megtiltják, hogy beavatkozzanak a helyi önkormányzat belső ügyeibe. Megtiltják, hogy emeljék vagy csökkentsék a hivatalnokok fizetését. Megtiltják, hogy bárkinek vasúti koncessziókat juttassanak. Megtiltják, hogy megváltoztassák az örökösödési jogot vagy szabályozzák a kölcsönökre járó kamatlábat, vagy megváltoztassák valamely lakóhely elnevezését. Megtiltják végül a törvényhozó gyülésnek, hogy mondjuk 40 napnál tovább tartson egy-egy ülésszaka!

Mindez azonban csak papíron marad. A gépezet szívesen megengedi, hogy a választók kielégítésére az illető állam alkotmányába belevegyék az efféle „korlátozásokat" és azután minden egyes lépésénél egészen könnyen kijátssza azokat. Nem ijed meg más intézkedésektől sem.

Kigondolnak és bevezetnek olyan intézményeket, amelyek az első pillantásra a legtökéletesebb demokratikus intézményeknek látszanak. Bevezetik az államokban a „népi kezdeményezést"; a válasz-

---

[1] Ogg and Ray: Essentials of the American Government. 466. old.

tóknak megengedik, hogy maguk dolgozzák ki a törvényjavaslatokat, terjesszék az állam törvényhozó gyülése elé, vagy népszavazás elé, söt maguk is rendeznek népszavazásokat, amikor egyes, a törvényhozó gyülést már megjárt törvényjavaslatokat a választók követelésére, vagy akár e nélkül is a nép szavazása alá bocsátják. Egész sor államban alkalmazzák azt is, hogy a választók idö elött visszahívják a tisztségeket betöltö választott és nem választott személyeket. Mindez azonban semmire sem vezet, esetleg csak arra, hogy a közvélemény elött lejáratják ezeket a maguk nemében pompás intézményeket. Ezeknek a módszereknek az alkalmazása különben nagyon sokba kerül. A javaslatok kinyomatása és szétosztása, aláírások gyüjtése, a szükséges agitáció: mindez jelentös pénzösszegeket követel. Végeredményben a „közvetlen népi törvényhozás" a pénzügyi oligarchia további fegyverévé változott, amely gépezeten keresztül rákényszeríti a választókra a maga elhatározásait. A gépezet szervezi meg az aláírások gyüjtését és jelentös összegeket költ a szavazatok megvásárlására. Az átlagos választópolgár nem ismeri ki magát az intézkedésekben és odaadva aláírását, majd szavazatát is, azoknak a politikai klikkeknek, csoportoknak az utasítását követi, amelyek kezükben tartják az állam törvényhozó és végrehajtó szerveit. A rossz törvények számát, az ostoba tartalmú, homályosan vagy belsö ellentmondásokkal megfogalmazott, a már fennálló törvényekkel össze nem egyeztethetö törvények számát szokta gyarapítani ez a „kezdeményezés". A gépezet sikeresen felhasználja az egyes tisztviselök visszahívá-

sának jogát eszközül akár még annak „elintézésére“ is, aki ezt a javaslatot megtette, ha valamilyen oknál fogva megtagadja az engedelmességet a gépezetnek. A gépezet készen tart bizonyos számú aláírást, amely valamivel kevesebb annál, amennyit egy visszahíváshoz megkövetelnek, és azzal fenyegeti az illető személyt, hogy bármely pillanatban meg tudja szerezni a hiányzó aláírásokat. Ezzel az illetőt a gépezetnek szükséges irányba tudja befolyásolni.

Mindez azonban csak egy a politikai zsarolás számos fajtája közül.

A monopóltőkének nincs mit tartania a törvényhozástól, mert a szolgálatában álló bírák úgy magyarázzák a törvényeket, ahogy akarják. A törvényhozás megbízható kezekben van az elnöknél, a hivatalnokoknál, a kongresszus három kamarájánál és az államok törvényhozó gyüléseinél. De ha valamilyen módon az akadályokon keresztülcsúszik a „meg nem felelő“ törvény, ott van tartalékban a bíróság, amely sohasem habozik az ilyen törvényeket megsemmisíteni.

A bíróság és politikai szerepe az amerikai demokrácia egyik legsajátosabb terméke. Még a legjobb szándékú és legjobb akaratú tanúk sem leplezhetik el maguk előtt és mások előtt, hogy az amerikai bíráskodási rendszer túllépte az erkölcsi hanyatlás minden lehetséges határát. „... A legtekintélyesebb ügyvédek, az államok és a szövetséges törvényszékek legtehetségesebb és legtekintélyesebb bírái, a legjobb jogi főiskolák dékánjai és professzorai, az Egyesült Államok egyik volt elnöke, aki főbíró volt: mind egyértelműen kijelentik, hogy az

egyes államok törvényszékeinek szervezete, igazságszolgáltatásban követett módszerei, akár polgári perekről, akár bűnügyekről van szó, siralmasan rosszak és teljes felbomlással fenyegetnek."[1]

Az egyes államok törvényszékei számukkal és formájukkal, igazságszolgáltatásuk bonyolultságával, a törvénykezés szabályainak meghatározatlanságával, a bírák égbekiáltó önkényével a dzsungelt juttatják az ember eszébe, a bírák pedig a dzsungel szokásos lakóit. Bírói hibák, igazságtalan, ostoba ítéletek és döntések napirenden vannak. Ezeken a bíróságokon a megvesztegetés a legerősebb tanú és a legdöntőbb érv. Az esetek túlnyomó többségében a bírákat választják, és ez arra vezetett, hogy azt mondják: a három legnagyobb rossz, a háború, az éhség és a választott bírák közül az utóbbi a legszörnyűbb. 1930-ban Newyorkban egész sor nagy bírósági botrány tört ki, vált köztudomásúvá és nyujtott ékes példát arra, mennyire nincsenek rendben az ügyek az amerikai törvénykezésben. Kiderült, hogy volt olyan bíró, aki csalóbandáktól kapott rendszeres fizetést, olyan, aki közvetlenül egy szélhámosbanda tagja volt, olyan, aki rendszeresen pénzt kapott egy banktól és azért nem tartott vizsgálatot, amikor ez a bank megbukott, olyan bíró, aki titokzatos módon olyan körülmények között ment tönkre, hogy az bírói vizsgálat anyaga lett, olyan bíró, aki óriási összeget fizetett, hogy kinevezzék a bírói

[1] Ogg and Ray: Essentials of the American Government. 548. old.

tisztségre ... „Mindez együttvéve arra a gyanúra vezetett, hogy Newyorkban kialakult rendszer van, amelynek segítségével bűnös elemek a Tammany szervezetnek fizetett összegekért elérhetik, hogy bírói tisztségre nevezzék ki őket."[1]

És ezek a törvényszékek, élükön a Legfelső Törvényszékkel, megszerezték maguknak a jogot, hogy egyes államok által hozott, vagy szövetségi törvényeket ellentétben állónak nyilvánítsanak az állami vagy szövetségi alkotmánnyal és így ezek a törvények nem részesülnek bírói védelemben, azaz gyakorlatilag érvénytelenek. A Legfelső Törvényszék tevékenysége a legismertebb, noha a szövetségi törvényszékek és az államok törvényszékei még gyakrabban és serényebben semmisítenek meg törvényeket, régieket és újakat, amelyek az adott pillanatban ellentmondanak a vállalkozók érdekeinek. A Legfelső Törvényszék is törvényellenes és kirívóan igazságtalan támogatást nyújt a kapitalistáknak a munkaügyi konfliktusokban. A „szociális törvényhozásra" irányuló kísérletek, akár az államoktól, akár a szövetséges hatóságoktól indulnak ki, elkeseredett ellenségükre találnak a Legfelső Törvényszékben és ez győzelmes harcot folytat ezek ellen a kísérletek ellen. Az egyes államok törvényhozó gyűlései sokkal gyakrabban kénytelenek engedni a tömegek nyomásának és törvényeket hozni a vállalkozók igen kirívó önkénye és féktelen kizsákmányolása ellen, mint a kongresszus. Ezeknek a tör-

[1] Myers: American Government of Today. 434. old

vényeknek legtöbbjét az állam törvényszéke „végzi ki", a „legnehezebb" esetekben pedig a Legfelső Törvényszék lép a porondra. A Legfelső Törvényszék 150 év alatt a szövetségi törvények közül aránylag keveset, csupán néhány tucatot semmisített meg, viszont az államok törvényeiből több mint hatszázat. Amint láttuk, volt olyan eset, amikor nem sikerült törvényhozói úton korlátozni a nők munkájának kizsákmányolását, mert a Legfelső Törvényszék a nők szabadságának „védelme" címén fellépett az erre vonatkozó törvény ellen. Ugyanilyen sikerrel és hasonló ürüggyel mindig szembeszegül azokkal a kísérletekkel, amelyek korlátokat akarnak szabni a gyermekek kizsákmányolásának, meg akarják szüntetni az úgynevezett „büntetőjogi rabszolgaságot", vagyis azt, hogy a fegyenceket nehéz kényszermunkára fogják, meg akarják javítani a munkaviszonyokat, kiterjeszteni a szociális biztosítást, bevezetni a kiöregedett munkások nyugdíjbiztosítását, stb. Bekerült a történelembe az a dicstelen harc, amelyet a Legfelső Törvényszék Roosevelttel vívott a harmincas évek közepén. Amíg az elnök a dollárok százmillióit és milliárdjait a trösztök és bankok megmentésére fordította, amelyeket a válság örvénye elnyeléssel fenyegetett, a Legfelső Törvényszék megőrizte teljes nyugalmát. Alig tett azonban kísérletet az elnök, hogy ezeknek a pénzügyi eszközöknek egy részét a munkanélküliek és a tönkrement farmerek, a „gazdag és hatalmas Egyesült Államok" nincstelen, éhező, fedél nélkül álló lakosságának megsegítésére fordítsa, a Legfelső Törvényszék

kilépett mozdulatlanságából és alkotmányellenesnek nyilvánította azt a kongresszusi alaptörvényt, amely felhatalmazta az elnököt a válság elleni küzdelemre. A New Deal egész épülete majdnem összeomlott. A burzsoázia egyszerre már nem érezte a New Dealt különösebben előnyösnek, mert a krízist depresszió váltotta fel és a monopóliumok talpra tudtak állni.

Ha valaki az amerikai népképviselet legmagasabb szerveire, a kongresszusra és az államok törvényhozó testületeire vonatkozó megfigyelései után leereszkedne ahhoz, amit az amerikai demokrácia forrásának és iskolájának szoktak nevezni, — a helyi önkormányzat szerveihez, — az a csalásnak, hazugságnak, visszaéléseknek és gaztetteknek ugyanazt a képét találná meg itt is. A helyi önkormányzatban, különösen a városiban, a tőke hatalma még szembetűnőbben és közvetlenebbül nyilvánul meg, mint az államok törvényhozó testületeiben, vagy a kongresszusban. A mult század hatvanas éveitől kezdve majdnem minden nagy város törvényhatósága a szélhámosok és kincstári sikkasztók teljes uralma alá került. Ezek úgynevezett ringekben szerveződnek és irányítják a városi tanácsot, mint a város törvényhozó és végrehajtó hatalmát. Ismeretes, hogy a bossok és a tanácsokban helyet foglaló eszközeik, a polgármesterek és a közigazgatás egyes ágainak vezetői a legrövidebb idő alatt óriási vagyonokat gyüjtenek, többé-kevésbbé büntetlenek maradnak, még akkor is, ha utóbb leleplezik bűnös manipulációikat. A korrupció egyik városról átragadt a má-

sikra, elterjedt egész körzetekben, mint a járvány és a törvényhatóságokat nevetséges és tragikus események, kalandorok szörnytetteinek színterévé változtatták, s ezek a kalandorok egyenesen megdöbbentenek azzal a szemérmetlenséggel, ahogy mindenki szeme láttára „dolgoznak". Az USA-ban a korrupció évtizedek óta nem csökken, csupán különböző formákat ölt.

A XX. század elején az egyik kongresszusi bizottság, amely századszor folytatott vizsgálatot az efajta kiirthatatlan visszaélésekkel kapcsolatban, nagy részletességgel tett jelentést a newyorki Demokrata Párt vezetőinek, a híres Tammany Hallnak viselt dolgairól. (Az elnevezés attól a palotától származik, ahol a párt főbizottsága székel.) A jelentés többek között ezt mondja: „El lenőrzés nélküli szerv ez, amely hivatalnokokat nevez ki, hivatalnokokat bocsát el, bizottságokat ellenőriz, utasításokkal látja el a törvényhozó testület és a törvényhatósági ülések tagjait; a magas posztokon, műveletlenséget és szemtelenséget látunk, hivatalnokok óriási és folyton növekvő csapatát, egyre emelkedő fizetésekkel: prostituált, gazemberek pártfogására, a rendőrség demoralizálására, a társadalom szétzilálására felhasznált kormányhatalmat látunk, amelynek funkcióit az egyéni meggazdagodás eszközéül használják fel. Newyork város költségvetésének szörnyű megnövekedését, a lakosság kiszolgálására hivatott intézmények erőtlenségét és bomlását, a közigazgatás egész sor ágazatának demoralizálását annak köszönhetjük, hogy a nép szolgái lemond-

tak a hatalomról, ennek az intézménynek a javára, amelynek vezetője egy kényúr, egy zsarnok, aki maga tanúsítja, hogy mindig csak a saját zsebére dolgozott".[1]

Az idézet utolsó része azonban nem fedi teljesen a tényeket. A politikai szédelgők nemcsak saját zsebükre dolgoznak, hanem elsősorban gazdáik, az iparkirályok zsebeire. Amikor a bizottság úgy beszél, ahogy az idézet utolsó mondata szól, tudatosan arra törekszik, hogy elterelje a közvélemény felháborodását az igazi bűnösökről, érintetlenül hagyja őket hatalmukban és ezzel végeredményben megmentse saját bőrét is.

A tényleges bűnösök azok, akiknek a kezében van a hatalom az ország gazdasági élete felett. Ez a hatalom arra szolgál, hogy a végtelenségig kizsákmányolja a dolgozókat és mesés vagyonokhoz juttassa a kapitalistákat. Az ipari mágnások, a szén- és vaskirályok, a vasút- és villamosság-, gyapot- és selyem-, cukor- és dohány-, kenyér- és húskirályok állnak a törvényhatósági zsarolók egész nemzedékeinek háta mögött, ők ösztönzik ezeket rablóvállalkozásaikra és ők biztosítják büntetlenségüket. Ezeknek a „zseníknek" a közvetlen segítsége szükséges a pénzügyi oligarchák számára, hogy szabadon rabolhassák ki a vásárlókat és fogyasztókat. Az amerikai városok igazi urainak mindegy, hogy a demokratákkal, vagy a köztársaságiakkal lépnek egyességre: ők felhasználják a gépezetet, bárkié is az; egyik városban a

[1] Myers: American Government of Today. 521. old

köztársaságiakat vásárolják meg és teszik szolgájukká, a másikban a demokratákat, a harmadikban mind a kettőt. Gould milliárdos, amikor az Erie-tó körül megépítette a vasútvonalat, a következőket jelentette ki abban a bizottságban, amely az építkezés során elkövetett visszaéléseket és a köztársasági és más szervezeteknek ezekeben a piszkos ügyekben való részesedését vizsgálta: „Köztársasági kerületben köztársasági voltam, demokratikusban demokrata, abban, amely kétes volt, én sem foglaltam határozottan állást, de mindig Gould voltam". Amikor Vanderbiltet, a másik építőt figyelmeztették, hogy módszereit tiltja a törvény, őszintén csodálkozott: „Önök talán azt hiszik, hogy vasútat lehet a törvényekkel összhangban építeni?"[1]

Éppen ebben rejlik annak magyarázata, hogy olyan semmirekellők neveit, mint Tweed, Cracker, Platt, Murphy, Wire, Madgey, Butler, Hannigan, Pendergast (Cansas City polgármestere volt az utóbbi időkig), Kelly (Chicago mostani polgármestere) és más „törvényhatósági politikusok" tucatjainak és százainak neveit, akik tönkretették és tönkreteszik az Egyesült Államok városait, olyan neveket, amelyeket céltalan említeni, mert bajosan ismeri valaki is azokat, kapcsolatba kell hozni olyan világszerte ismert nevekkel, mint Colt, a fegyvergyáros, MacCormick, mezőgazdasági gépgyár-alapító, Pullmann vagongyáros, Gould, Vanderbilt, Astor, Morgan és Rockefeller.

---

[1] Bryce: Modern Democracies. II. köt. 115. old.

Feltűnő az amerikai törvényhatósági önkormányzat formáinak különbözősége és a gépezet politikai züllöttsége a városi önkormányzat valamennyi formájában. Egyes városok lemásolják a hatalom szövetségi szervezetét és kétkamarás városi tanácsot alakítanak. Mások egykamarára szorítkoznak, a harmadik kétségbeesetten lemond mindenféle tanácsról és néhány választott „bizottságot" használ, a negyedik szörnyű keveréket készít az első és harmadik rendszerből; mindannyian erővel igyekeznek valami újat kigondolni, ami meg tudná őket menteni a városokban uralkodó szörnyű rendetlenségtől, piszoktól, tűzkatasztrófáktól, amelyek egyszerre a fél várost is megsemmisítik, a nyomortanyáktól, amelyekből kiindulva az egész városban pusztító járványok terjednek el, a banditáktól, akik néha évekig hatalmukban tartják a várost, mint ez Chicagoban történt, ahol századunk harmincas éveiben szilárdan befészkelte magát Al Capone, a legendás hírű bandita bandája, — de főleg a „tanácsok" és „bizottságok" megvesztegetett embereitől és a tolvajoktól, akik rosszabbak a tűznél, a járványnál és az árvíznél.

Ezeket a bajokat azonban nem lehet reformokkal kiküszöbölni, mint ahogy nem lehet reformok útján végezni a monopoltőkével sem. Amíg Amerikában a plutokrácia lesz hatalmon, a városokban, államokban és az egész országban garázdálkodni fognak a politikai üzletemberek bandái.

A jelenségek és okaik lényegében mindenütt ugyanazok: „Mindenütt ugyanazok a ringek,

ugyanazok a reformátorok harcolnak, győznek, kiesnek, elesnek és készülnek az új küzdelemre. A harcolók jönnek és mennek, de a csata mindig ugyanaz."[1]

Az amerikai birodalom

Az amerikai burzsoázia azt a hivatalos állítást terjeszti és hangoztatja, hogy a jelenlegi amerikai állam — minden más állammal ellentétben — békés és vértelen kulturális fejlődés eredménye. Ez hazugság. A földbirtokosok és kapitalisták régóta más népek katonai és „békés" kirablásának eszközévé tették Amerika dolgozó tömegeit.

Az amerikai államot vérrel és vassal alapították. Az egész XVIII. században és a XIX. század nagyrészében folyt az irtó hadjárat az Amerikába betelepült európaiak és az indián törzsek között, amelyek az amerikai szárazföld ősi gazdái voltak. Mindent elkövettek, hogy elvegyék az indiánoktól a legjobb földeket: csaltak szerződés formájában, csaltak vásárlás formájában, végül a betelepültek fegyveresen is raboltak. Ismeretes, hogy a csiroki törzzsel, ama indián törzsek egyikével, amelyek az európai civilizációval való érintkezésük első pillanatától kezdve pusztulásra voltak ítélve, a „szerződéses kapcsolatok" 1721-ben kezdődtek és csak 1866-ban fejeződtek be. A „szerződések útján a csiroki törzs indiánjait, mint a többit is, tönkretették, lezüllesztették, minden eszközzel

[1] Johnson: Government in the United States. 167. old.

irtották, betegségeket és éhezést vittek soraikba. A fehér hódítók között széltében-hosszában ez a szólásmód járta: „Csak a halott indián jó". A „szerződéses kapcsolatok" eredményeképpen az Egyesült Államok 24 szerződés értelmében több mint 81 millió acre földet szerzett, a csiroki törzs pedig majdnem eltűnt a föld színéről. Nem egészen ötven évvel ezelőtt, a XX. század határán az Egyesült Államok még mindig háborút viselt indiánokkal; fegyveres kézzel verte ki őket a Mississippi termékeny síkságairól. A XVI. és XVII. században több mint egymillió volt az indiánok száma, ők voltak az Egyesült Államok mai területének egyetlen gazdái. Ma az Egyesült Államok 135 millió lakosa közül nem egészen 300.000 az indián. Úgynevezett rezervációkban, szűk, elzárt területen élnek; innen tilos elköltözniök. Itt halnak ki.

De nemcsak az indiánok szenvedtek súlyosan az Egyesült Államoknak ettől a korai terjeszkedésétől.

Véglegesen lerázva angol versenytársukat, az amerikai rabszolgatartók megnyitották maguk számára az utat délnyugat felé és 1846-ban rárontottak Mexikóra; igen gyorsan leverték, lefegyverezték és fontos területi engedményekre kényszerítették. Maga Grant, amerika egyik nemzeti hőse elismerte, hogy „a mexikói háború a legigazságtalanabb háborúk egyike volt, amelyet erős, gyenge ellen valaha is viselt". A mexikói háború után az Egyesült Államok véglegesen megszilárdította uralmát délnyugaton, ahol a franciák és a

spanyolok virágzó városok egész sorát építették, hogy az amerikaiaknak gazdag zsákmánya legyen. És ilymódon körülbelül fél évszázad alatt az amerikai indiánok és mexikóiak, valamint saját versenytársai, Anglia, Franciaország és Spanyolország ellen fellépve, az Egyesült Államok aranynyal és karddal körülbelül ötmillió négyzetkilométer területet, tehát nem sokkal kevesebbet, mint egész Európa területe,[1] igázott le és csatolt a maga területéhez.

A hatvanas években megkezdődött a háború az északi és déli államok között. Indítóokait és következményeit tekintve, ez a gazdasági téren már magas fejlettségű, ipari Észak háborúja volt, az elmaradt, patriarchális, agrár Dél ellen. Az északi kapitalisták mint saját gyarmatukra tekintettek Délre, a déli államok különválási kísérleteit pedig, lázadásnak minősítették. A háború lényegében gyarmati háború volt és utána a győztesek sokáig úgy rendelkeztek Délen, mint egy meghódított országban. Évről-évre egyre világosabbá vált, hogy a négerek felszabadítása csupán mutatós jelszó, ürűgy volt, amelyre Északnak azért volt szüksége, hogy a háborút elfogadhatóvá tegye a nép számára.

A háború befejeztével Észak és Dél burzsoáziája egyesült erővel fogott hozzá a négerek leigázásához. Négymillió négert mintegy másodszor ítéltek rabszolgaságra. Ismét a rabszolgaság nyomta rá szörnyű bélyegét Amerika kapitalista

[1] Európai Oroszország nélkül. (A ford. megj.)

fejlődésére. A rabszolgaság ott állott az Egyesült Államok bölcsőjénél. Már láttuk, hogy a XVI., XVII. és XVIII. században a rabszolgakereskedelem, a rabszolgák kizsákmányolása és a rabszolgamunka Amerikát gazdaggá tette és annyira megerősítette, hogy a XVIII. század végén megszüntethette az angoloktól függő helyzetét. Az Egyesült Államok felszabadult, a négerek pedig véglegesen rabságra jutottak és a rabszolgamunka továbbra is egyik legfőbb alapja maradt az állítólag szabad és demokratikus szabadságával dicsekvő Amerikának. Észak és Dél háborúja után sem kaptak a felszabadított négerek mást, mint új rabszolgaságot: sem földet, sem lakást, sem tényleges egyenlőséget a fehérekkel, sem elemi polgárjogokat nem kaptak! Gyakorlatilag ez újabb rabszolgaság volt. Most az akadályok leküzdése után a kapitalizmus az Egyesült Államok egész területén diadalmaskodott, de egyik legfontosabb alapja a rabszolgaság továbbra is megmaradt, éppúgy nem tudott megszabadulni tőle, mint az ember az anyajegyétől.

Amikor a XIX. század végén az Egyesült Államok „magáévá tette" Amerikának az Atlanti-óceántól a Csendes-óceánig, Kanada határaitól a Mexicói-öbölig terjedő területét, a dohány- és cukorültetvényesek szemet vetettek Cuba, Portorico áldott földjeire, a Haway- és Fülöp-szigetekre, és ebben hatalmas támogatóra találtak a finánctőke részéről. Az amerikai imperializmus első áldozata Haway szigete volt. Itt az Egyesült Államok megbizottai a bennszülött uralkodóval szem-

ben bonyolult katonai-diplomáciai játékot folytattak. Ennek egyik lépése egy „forradalom" megrendezése volt, amelyet az amerikai flotta támogatott. Öt évvel később, 1898-ban megtörtént a sziget teljes annektálása és Haway amerikai gyarmattá („territoriummá") vált.

1898-ban az Egyesült Államok háborút kezdett Spanyolországgal. Cuba és Portorico a nyugatindiai szigetvilágban, közvetlenül Amerika partjainál és a Fülöp-szigetek Kína partjainál kívánatos zsákmánynak látszottak azok előtt az amerikaiak előtt, akik szeretik az idegen cukrot, dohányt és vasat. A cubaiak és filippinek a kegyetlen spanyol uralom alól való „felszabadítása" nemes ürügye alatt az Egyesült Államok hadat üzent Spanyolországnak, noha a spanyol kormány hozzájárult, hogy kivonja csapatait Cubából, a Fülöp-szigetek pedig, amelyek már régóta fegyveres harcot vívtak Spanyolországgal, ebben az időben már olyan helyzetben voltak, hogy minden külső segítség nélkül is kivívták volna teljes függetlenségüket. A mintegy négy hónapig tartó háború majdnem semmibe sem került az Egyesült Államoknak, viszont megszerezte számára az Antillák és a Fülöp-szigetek mérhetetlen kincseit.

Cuba és Portorico hadászati szempontból igen fontos szigetek a Panama földszoros előterében. Cubát „független" köztársaságnak nyilvánították, de kénytelen volt elismerni az Egyesült Államok jogát, hogy védelmezze ezt a „függetlenséget", csapatokat tartson Cubában „a szabadság és a tulajdon megvédésére", hadihajói használhassák a

cubai kikötőket, stb. Az amerikaiak gazdasági és politikai uralma Cubában a felkelések végtelen sorozatát eredményezte. A felkelésekben a fehér és színesbőrű munkások és parasztok jelentős tömegei vettek részt. Amerikai expedíciós csapatok vérbe fojtották ezeket a felkeléseket. Az első világháború után az amerikai tőke még mélyebben behatolt Cuba gazdasági életébe, a dolgozó tömegek pedig még elkeseredettebb ellenállást tanúsítottak az amerikai elnyomással szemben. 1925-ben megalakult Cubában a Kommunista Párt, amely a proletariátus és dolgozó tömegek élére állt a hazai és külföldi kizsákmányolók elleni küzdelmükben. 1933-ban az Egyesült Államok kénytelen volt lemondani a cubai köztársaság szuverénitásának formai korlátozásairól, az amerikai bankok, trösztök és olajtársaságok azonban gyakorlatilag tovább uralkodnak az ország gazdasági és politikai életében. 1939-ben a cubai demokratikus mozgalom, amelyet a Kommunista Párt a népi forradalmi szervezetekkel közös blokkban vezet, különleges dühöt váltott ki az Egyesült Államokban, ami különleges megtorlásokban nyilvánult meg. Az Egyesült Államok kormánya felemelte a cubai cukor behozatali vámját, ami természetesen súlyos csapást mért a cukoriparban foglalkoztatott munkásokra. Cuba belsejében amerikai ügynökök mesterségesen felhajtották az élelmiszerárakat, hadjáratot kezdtek a cubai valuta ellen. Mindent megtettek, hogy elmélyítsék a lakosság súlyos gazdasági helyzetét és pánikot keltsenek a lakosság körében. Ugyanezeket a módszereket alkalmazták

a második világháború után is, amikor a cubai hazafiak megfélemlítését látták szükségesnek.

A *Fülöp-szigetek* politikai pályafutása a spanyol-amerikai háború után általánosságban emlékeztet Cuba sorsára. A spanyolok felett aratott könnyű győzelem után véres harc következett a Fülöp-szigetek „felszabadított" lakossága ellen. Ez a háború több mint egy évig tartott. Ennek során az amerikaiak halottakban, sebesültekben, és betegségek miatt többszörösen annyi embert veszítettek, mint a Spanyolországgal folytatott háborúban; a Fülöp-szigetek népe fölött csakis úgy vált lehetségessé a győzelmük, hogy az ottani földbirtokosok és a burzsoázia árulást követett el, mert megrémült a forradalmi felszabadító mozgalom tömeges jellegétől és az Egyesült Államoktól gazdasági és politikai adományokat és engedményeket kapott.

A Fülöp-szigetek az Egyesült Államok autonóm gyarmatává („területiumává") váltak.

A Fülöp-szigetek felet kivívott uralom óta eltelt néhány évtized alatt az Egyesült Államok monopoltőkéje mélyen behatolt a szigetek gazdasági életébe. A Fülöp-szigetekkel szemben, mint különben a többi gyarmatokkal szemben is alkalmazott kizsákmányoló taktika arra vezetett, hogy a Fülöp-szigeteket megfosztották természeti kincseket kiaknázó iparától, mezőgazdasága és az ezzel kapcsolatos feldolgozó ipara teljesen az amerikai nagytőkétől függő helyzetbe került azáltal, hogy a Fülöp-szigetek mezőgazdasági-, nádcukor-,

dohány-, kender- és kókuszolaj-kivitelének háromnegyed része az Egyesült Államokba megy. A Cubában szerzett tapasztalatok és egyéb hasonló tapasztalatok is meggyőzték az Egyesült Államokat, hogy a Fülöp-szigeteknek Amerikától való tényleges függőségén semmit sem változtat, ha formailag magadják a függetlenséget ennek a területnek, viszont az Egyesült Államoknak a Fülöp-szigetekkel való viszonya nemzetközi szempontból kedvezőbb színben tűnik fel. A Demokrata Párt, amely már régen kérkedett kirakat-imperialista-ellenességével és nem kívánta elszalasztani az alkalmat, hogy érdemeket szerezzen a déli ültetvényesek előtt, akik számára hátrányos versenyt jelentett az amerikai piacon a Fülöp-szigetekről vámmentesen behozott nyersanyag, az 1932-es választásokon aratott győzelme után új törvényt fogadtatott el a kongresszussal a Fülöp-szigetekre vonatkozólag. Elhatározták, hogy tízéves átmeneti időszak után, 1946-ban megvalósítják a Fülöp-szigetek függetlenségét.

A második világháború befejezése és a Fülöp-szigeteknek a japán megszállás alól történt felszabadítása után — a felszabadításban döntő szerepet játszott a filippin hazafiak hatalmas partizán-küzdelme, amelyet a Kommunista Párt vezetett — a kongresszus újabb törvénye alapján, 1946-ban a Fülöp-szigeteket függetlennek nyilvánították. Ebben az időben azonban az amerikai csapatok már elnyomtak és föld alá kényszerítettek minden antifasiszta demokratikus elemet. Elnökként Roxast kényszerítették rá a népre, egy áru-

lót, aki a megszállás idején a japánok kiszolgálója volt.

A XX. század amerikai imperialistái nem találtak ki semmi újat azokhoz a régi rabló módszerekhez képest, amelyeket elődeik alkalmaztak: miként 1899-ben felhasználták a hős filippin forradalmárokat a Spanyolország elleni háborúban, hogy azután becsapják őket és ellenük fordítsák a fegyvert, kiirtsák legjobb erőiket, úgy most is az amerikaiak elkeseredett harcot folytatnak a filippin hazafiak ellen, akik felbecsülhetetlen szolgálatokat tettek nekik a Japán elleni háborúban. Büntető expedíciókat vezetnek a parasztok, a munkás- és demokratikus szervezetek ellen, mint törvényteleneket üldözik ezeket, és a fasiszta jelszavak, a fasiszta faji gyűlölet diadalmaskodik.

1947-ben a Fülöp-szigetek alkotmányához fűzött módosításban még külön is ünnepélyesen elismérték és megerősítették az amerikaiak jogait, hogy lényegében ők rendelkeznek a Fülöp-szigetek gazdasági forrásaival.

Miként a fentemlített Haway-szigetek, Portorico szigete is az Egyesült Államok gyarmata. Olyan autonómia, önkormányzat ködös leple mögött, amilyennel valamilyen formában majdnem minden amerikai gyarmat rendelkezik, Portorico szigetét könyörtelenül kizsákmányolják, már csak azzal kapcsolatban is, hogy ez a sziget fontos stratégiai pont az Atlanti-óceánban. A sziget erődítési munkálataira bőségesen költik a dollármilliókat, viszont dolgozó lakosságát a tönk szélére juttatták. A cukortrösztök már régen olyan

országként jelölték ki Portoricót, ahol mindent fel kell áldozni az ő érdekeinek. Portorico a cukor birodalma. Cukor, mindenütt cukor! És mégis mily keserű a dolgozó tömegek sorsa ebben az édes birodalomban! Minden, valamennyire is művelhető földet cukorültetvényekül használnak fel. A mezőgazdaság teljes hanyatlásnak indult. A lakosságnak nincs saját termésű zsiradéka, zöldsége, főzelékféléje, sőt még rizse sem, ami a lakosság fő tápláléka. Mindezt importálják. Mivel azonban a vámtarifák és az árak a trösztök korlátlan ellenőrzése alatt vannak, a drágaság oly nagy, hogy a vagyontalan lakosság lassú éhhalálra van ítélve. A bennszülött lakosságnak több mint a fele munkanélküli és nem részesül semmiféle támogatásban. A tüdővész és a malária állandó vendégként befészkelte magát a szegények lakóhelyeire.

Az Egyesült Államok azzal a céllal, hogy teljesen meghódítsa Közép- és Dél-Amerikát, az amerikai kontinens államaival való kapcsolatai terén elég szilárdan követi azt a szokást, hogy formailag függetlenséget hagy nekik, de gazdaságilag és politikailag teljes mértékben alárendeltjeivé teszi őket. Diplomáciai zsarolás, pénzügyi nyomás, fegyveres erőszakkal való fenyegetés, mindenfajta kihívás és cselszövény: ezek a szokásos fegyverek az amerikai köztársaságokkal szemben. Amikor 1903-ban Columbia nem akarta átengedni a Panama-csatornához szükséges földsávot Panamában, amely Columbia tartománya volt, amerikai kémek az amerikai flotta támogatásával felkelést szítottak Panamában és kikiáltották a Panamai Köztársa-

ságot. Ezután már nem volt nehéz az új, teljesen az Egyesült Államoktól függő köztársasággal olyan egyességet kötni, amely egyértelmű volt e köztársaság szemérmetlen kirablásával.

Amikor 1914-ben a Panama-csatorna megnyitása után az Egyesült Államok fokozott igényeket támasztott arra, hogy övé legyen az uralom a Caraibi-tenger fölött, rátette kezét a Cubával szomszédos Haitira és San Domingóra, amennyiben 1915—16-ban katonailag megszállta ezeket a területeket, véres eszközökkel megfékezte a lázongó lakosságot és arra kényszerítette e köztársaságok kormányait, hogy szerződéseket írjanak alá, amelyek alapján a függetlenség külső formájának megóvása mellett, ezek a szigetek teljesen az Egyesült Államok hatalma alá kerültek. A Nicaraguával kötött ugyanilyen szerződés tengerészeti támaszpontokat juttatott az Egyesült Államoknak a Panamai-földszoros mindkét partvidékén. 1927-ben az Egyesült Államok durva fegyveres erőszakot követett el Nicaraguával szemben és Kellog amerikai külügyminiszter a szenátus bizottságában ezt szemérmetlenül azzal indokolta, hogy Nicaraguában „bolsevista" támaszpontok voltak.

Wilson elnöksége óta az Egyesült Államoknak Mexikóval szemben tanúsított magatartását cselszövények, finom fogások, durva nyomás, a belügyekbe való nyilt beavatkozás láncolata jellemzi. „Moszkva fondorlatai" és a „bolsevista forradalom veszélye" volt ennek során az ürügy. Braziliában az Egyesült Államok 1932-ben véres

polgárháborút idéztek fel. Egymás ellen úszította Boliviát és Paraguayt is és a két állam között kirobbant háború, amelyet az Egyesült Államok állandóan szított, néhány évig (1932—1936) tartott. Az Egyesült Államoknak a második világháborúba történt belépése előtt különösen nagy jelentőségű lett a „pánamerikanizmus" elmélete és gyakorlata, amely a régi Monroe-elv imperialista fejleménye. Az 1923-ban megfogalmazott Monroe-elv, amely szerint „Amerika az amerikaiaké", meghirdetésekor haladó szellemű formula volt az európai abszolutizmusnak az amerikai államok elleni merényleteivel szemben vívott küzdelemben, de már a XIX. század második felében eszközzé vált az Egyesült Államok kezében azoknak a törekvéseinek leplezésére, hogy elzárja Amerikát az európai kereskedelmi és ipari versenytársak elől. Az „Amerika az amerikaiaké" jelszó „Amerika az Egyesült Államoké" jelszóvá vált. A XIX. század kilencvenes éveitől kezdve „Pánamerika" az amerikai államok olyan egyesülését kezdte jelenteni, amelyben az Egyesült Államoknak lehetősége nyílik, hogy irányító szerepet játsszék az amerikai szárazföld politikájában, s főleg kereskedelmében a nélkül, hogy még konföderatív jellegű állandó szövetség formájában is megkötöttségeket vállalna. Kiszorítani Európát Amerikából, az amerikai agrárállamok egyetlen ipari szállítójává válni, ezeket az országokat teljes mértékben az Egyesült Államoktól függő helyzetbe hozni, de nem vállalni velük szemben semmiféle világosan kifejezett kötelezettséget; ez volt

az Egyesült Államok politikai programja. A pánamerikai szövetség félévszázados jubileuma alkalmából 1939-ben mondott beszédében Roosevelt kijelentette, hogy az Egyesült Államok „kész erőszakra erőszakkal válaszolni, ha bárminemű kísérlet történik arra, hogy kárt okozzanak valamely amerikai országnak". Ezek a szavak nemcsak Németországnak, hanem Angliának és Japánnak is értésére adták, hogy az Egyesült Államok egy darabkát sem enged át nekik a pánamerikai pástétomból.

Az Egyesült Államok feltétlen túlsúlya az amerikai szárazföldön évről-évre fokozta az USA imperialista étvágyát és ennek során mind újabb és újabb, gazdasági, pénzügyi és politikai érdekei támadtak Európában is. A nyugati félgömb „védelme" Európától és pedig főleg Angliától elengedhetetlen támadást jelentett Németország ellen Európában és Anglia ellen az egész világon. Az Egyesült Államoknak már az első világháborúban történt részvétele szemléltető bizonyítéka volt a dolgok e „törvényszerűségének". 1917-ben világos volt, hogy az Egyesült Államok, amelyet a tengeri blokád elvágott a Németországgal való kereskedelemtől és amelyet óriási hadiszállításai szorosan összefűztek az entente-tal, kénytelen volt belépni a háborúba az entente oldalán, de ez az „együttműködés" csupán olyan lépés volt, amely sohasem vetett véget Amerika és Anglia küzdelmének a világ-hegemoniáért. Ebben a háborúban az amerikai kapitalisták mindenkinél nagyobb nyereséget vágtak zsebre. Angliát, amely már korábban majd-

nem teljesen kiszorult Amerikából, az Egyesült Államok sikeresen szorongatni kezdte az angol dominiumokon és gyarmatokon is. A kétféle jóvátételi terv, az 1923. évi Daves-terv és az 1929. évi Young-terv alapján az amerikai tőke megpróbált behatolni Európába.

Mindezek a körülmények meghatározták az Egyesült Államok álláspontját a második világháború kitörésének idején is. Az egész tiszta imperialista önzésen, rideg uzsorás számításon alapult. Az Egyesült Államok határozottan ellenezte, hogy Angliát, a jól ismert és jól kitanulmányozott, már mindenüt legyőzött és visszavonulóban lévő versenytársat új versenytársak váltsák fel a világpiacokon, amelyek friss erőkkel és ismeretlen lehetőségekkel rendelkeznek. Az Egyesült Államok kezdetben fegyvert és hadianyagot szállított Angliának, mindinkább növekvő mennyiségben, mégpedig azért, mert az angol-francia tömb, amely pénzügyi vonatkozásban sokkal hatalmasabb volt és a tengeri áruszállítási útvonalakon uralkodó szerepet játszott, előnyösebb szerződő fél volt, mint Németország. 1941 decemberében az Egyesült Államok belépett a háborúba, mert egyrészt az amerikai kapitalisták jelentős részének Anglia veresége angliai katonai befektetéseik pótolhatatlan elvesztését jelentette volna, másrészt — és ez volt a leghatalmasabb ösztönzés a háborúra — az amerikai nép túlnyomó többsége lelkesen követelte a háborúban való részvételt a Szovjetunió oldalán. A burzsoázia számára ez olyan háború volt, amelyet üzleti érdekek követeltek és amely győzelem ese-

tén az angol-amerikai tömb világuralmát hozza meg, ami szintén nem kis hasznot ígér. A nép számára ez olyan háború volt, amelyet az igazságosság érdekei követeltek és amely győzelem esetén az igazságosság diadalához vezet az egész világon.

A második világháború győzelemmel végződött. Ezt a győzelmet a világ szabadságszerető népei aratták, amelyek a Szovjetunió köré tömörültek. Ezt a győzelmet a szovjet hadsereg ereje biztosította. A burzsoázia és különösen az amerikai burzsoázia azonban magának akarja megszerezni a győzelem gyümölcseit.

„Az a tény, hogy az amerikai imperializmus a második világháború után a támadás és a nyilt terjeszkedés irányzatára tért át, az Egyesült Államoknak mind belső, mind külső politikájában kifejezésre jut."[1]

Az amerikai monopoltőke úgy gondolja, hogy a nemzetközi imperialista küzdőtéren eltűnt minden versenytársa és ezek között a legfontosabb és a legrégibb is, Anglia. Természetesen ebben a világháborúban, amelyben oly nagy szerepet játszottak Anglia óriási gyarmati hátországai, világosan lelepleződött a brit birodalom egész mesterkéltsége, a legkülönfélébb földterületek alkalmi egymásrahalmozása, és az, hogy ezeket a földterületeket az anyaország csak erővel vagy ravaszsággal tudja elnyomása alatt tartani. Anglia nem

[1] Zsdánov: A nemzetközi helyzet. A kilenc kommunista párt varsói értekezletén 1947 szeptemberében tartott beszámoló. Szikra. Bp. 18. old.

tudta saját eszközeivel megszervezni gyarmatainak védelmét Japánnal szemben. Az Egyesült Államok katonai, pénzügyi és egyéb segítségéért viszont gazdasági pozícióinak nagy részével fizetett birtokainak minden jelentős pontján, nem véve ki a dominiumokat sem. Végeredményben az angol burzsoáziának már azért is köszönetet kell mondania Amerikának, hogy az megengedi neki, — a tengerek nem is olyan rég még büszke urának! — hogy a gyengébb partner szerepét játssza, háború utáni hódító műveleteiben. És ha e mellett még ki lehet könyörögni néhány milliárdos dollárkölcsönt is valamilyen előnyös felétel mellett, akkor minden rendben van.

Anglia kényszerű beleegyezése alapján (mit tehet az ember, ha rövidek a karjai!) az amerikai tőke vállalta a fasizmus főcsendőrének szerepét Görögországban és Törökországban, ami Anglia karrierjének legalább is a Földközi-tenger keleti medencéjében véget vet és ebből következőleg Közel- és Középkeleten is, azaz olyan területeken, amelyek a brit imperializmus számára mindig a „szentek szentélye" volt, mert ezek jelentik az Indiához vezető utat.

Olaszország partjainál az amerikai burzsoázia óriási flottát tart, nem is mutat hajlandóságot arra, hogy kivonja onnan és teljesen hivatalosan „Földközi-tengeri hatalomnak" nevezi magát. A második világháború előtt az ilyen kijelentéseket még a Wallstreeten is egy őrült lázálmának tartották volna. Most ez kevés a Wallstreetnek.

Nem is szólva arról, hogy otthon, Amerikában

az amerikai burzsoázia úgy bánik Braziliával (Latin-Amerika legnagyobb államával!) vagy Chilével, mintha már nem is „ifjabb partnerei" volnának, hanem egyszerűen kis gyermekei, akiknek meg lehet húzni a fülét, ha nem hallgatnak az idősebbek szavára.

1948 márciusában Truman a kongresszus két házának egyesített ülésén követelte a katonakötelezettség és az általános katonai kiképzés azonnali bevezetését. Nem többet és nem kevesebbet bizonygatott, minthogy Csehszlovákia merényletet követ el „az Egyesült Államok nemzeti függetlensége ellen" és a Népfront esetleges győzelme Olaszországban még nyiltabb fenyegetés Amerika jólétével szemben. Mindebben durva számítás van: közelednek az elnök- és a kongresszusi választások és az új gazdasági válság csapásai. Inognak és esnek az árak az amerikai árutőzsdén, és esnek a részvényárfolyamok. Hogy meg lehessen állítani ezt a visszaesést, „háborús konjunktúrára van szükség": fegyverkezésre, óriási hadseregre, flottára. És minél gyorsabban működésbe kell hozni a Marshall-tervet az európai népek leigázására, rákényszeríteni az európai népekre az amerikai áruk özönét, mert ha nem odázzák el a túltermelési válságot, nem lehet fenntartani a jelenlegi színvonalon az amerikai monopóliumok jövedelmeit. Az amerikai reakció kész minden zsarolásra, hogy elérje ezt a haladékot a választásokig: a háborús zenebona légkörében, amikor puskaportól, vértől és aranytól szaglik a levegő, könnyebb megfélemlí-

teni, elbolondítani a választókat és megmaradni az elnöki székben még akkor is, ha nem nő fű ezután!

A választó tömeg azonban nem adja meg magát. Wallace volt alelnök férfiasan szervezi a harcot az elrugaszkodott „demokratikus" bossok és imperialista uraik ellen.

Wallace politikai szervezete, „Amerika haladó polgárai" megvetette egy harmadik párt alapját és ez harcba indul a köztársasági és demokrata rablók ellen, és a két régi pártról leválaszt mindent, ami becsületes, amit nem fogott el a háborús hisztéria és nem vakított el a demokrácia elleni állati gyűlölet. Bármi is volt a választási küzdelem kimenetele, Wallace pártja nagy és fontos dolgot végez el: küzd a reakcióval és érzékeny csapásokat mér rá. A történelem sok példát ismer arra, hogy még a látható győzelem mögött is a „győztes" tényleges gyengesége és közelgő pusztulása húzódik meg. A reakció éppen ezért tombol, mert nagyon bizonytalan saját belső pozícióiban.

Még kevésbbé bízik erőiben a nemzetközi küzdőtéren. Hódító politikájában, határtalan uralmi törekvéseikben a reakciósok igen komoly akadályt látnak maguk előtt: a Szovjetuniót. Ez teljesen sajátos akadály és ez a sajátosság a végsőkig ingerli és megzavarja az amerikai burzsoáziát. A Szovjetuniót, a munkások és parasztok szocialista államát az amerikai monopoltőke nem érti meg, ellenségesen és félelemmel áll vele szemben. Nem érti, hogy bár a leghatalmasabb állam a világon, mégsem akar senki fölött uralkodni, senkit

sem akar megfélemlíteni, senkit sem fenyeget és senki fölött sem követ el erőszakot.

Az egyetlen dolog, amit a Szovjetunió nemzetközi viszonylatban kíván, a béke és az igazság. Az igazságot abban látja, hogy pontosan be kell tartani azokat a nemzetközi szerződéseket, amelyeket az ő — a Szovjetunió — részvételével kötöttek. A teheráni, krimi és berlini értekezletek döntései, amelyek a nemzetközi törvények, az élő nemzetközi jog fontos részét alkotják, kötelezik a szerződő hatalmakat, hogy végleg kiirtsák a fasizmus maradványait és mindenütt a világon fenntartsák a békét és a demokráciát. A nemzetközi kapcsolatok terén a Szovjetunió nem is kíván mást, minthogy valósítsák meg ezeket a kötelezettségeket. A krimi értekezlet „a felszabadított Európáról szóló nyilatkozatban" ünnepélyesen kinyilatkoztatta, hogy „az európai rend helyreállítását és az egyes nemzetek gazdasági életének újjáépítését olyan úton kell elérni, amely lehetővé teszi a felszabadított nemzetiségeknek, hogy megsemmisítsék a nácizmus és fasizmus utolsó nyomait is, és demokratikus intézményeket létesítsenek saját választásuk alapján".

Minden ezután következő értekezlet és tanácskozás döntéseiben is, amelyek alatt ott van a Szovjetunió aláírása, az idézetthez hasonló rendelkezések vannak, pontosan körülírt, kifejtett és megerősített formában. Végül mindez benne van az Egyesült Nemzetek Szervezetének alapokmányában is, ahol a következők állnak: „Az Egyesült Nemzetek Szervezete ezeket a célokat követi: 1.

a nemzetközi béke és biztonság fenntartása..., 2. baráti kapcsolatok kifejlesztése a nemzetek között a népek egyenjoguságának és önrendelkezési jogának tiszteletben tartása alapján. 3. Nemzetközi együttműködés megvalósítása a szociális, kulturális és emberbaráti jellegű nemzetközi problémák megoldásában, az emberi jogok és szabadságjogok tiszteletére irányuló törekvésekben olymódon, hogy ezeket a jogokat faji, nemi, nyelvi és valláskülönbség nélkül mindenki élvezhesse". A Szovjetunió követeli, hogy ingadozás nélkül tartsák be ezeket a szabályokat, tiltakozik az ellen, hogy az Egyesült Államok támogatja Görögországban a legfeketébb reakciót, fegyveresen rákényszeríti a görög népre az előtte gyűlöletes monarcho-fasiszta klikket, amelynek fegyvert és pénzt ad. Ez a tiltakozás kihozza sodrából az amerikai imperializmus rablóit.

A Szovjetunió tiltakozik az ellen az álláspont ellen, amelyet az Egyesült Államok a koreai kérdésben foglalt el.

A Szovjetunió tiltakozik a Kínában megvalósított fegyveres beavatkozás ellen, ahol ugyanúgy, mint Görögországban, csapatokkal és pénzzel segítik az áruló Csang-Kaj-Seket, hogy elnyomja és kifossza a kínai népet.

A Szovjetunió tiltakozik az angol munkáspárti „szocialista" kormánnyal és az ugyanilyen „szocialista" francia kormánnyal szövetségben Németországban folytatott ártalmas amerikai politika ellen, Németország feldarabolásának politikája ellen, amely Németország nyugati részét az

amerikaiak európai hódító terveinek támaszpontjává alakítja, az ellen a politika ellen, amely helyreállítja a német imperializmust és fasizmust.

Haragtól elvakulva az amerikai imperialisták háborúval fenyegetik a Szovjetuniót. Az UNO közgyűlésének 1947 őszén lefolyt ülésszakán a szovjet küldöttség leleplezte az amerikai háborús úszítók bűnös munkáját. És a Szovjetunió nem áll egyedül. Következetes támogatásban részesül az új demokratikus államok kormányai és népei részéről, de az amerikai dolgozó tömegek is tevékeny ellenállást szerveznek a háborús úszítókkal szemben.

Az imperialisták rabolni szeretnének. Erre fegyverkeznek és amikor szükséges, működésbe hozzák a fegyvereket. Úgy tűnik, mintha ez egyszerű és könnyen megvalósítható volna. De nem! A dolog egyre nehezebbé és veszélyesebbé válik. Miért? „Azért, mert a kirablásra szánt országok ellenállása egyre komolyabb. Azért, mert a rablási terv megvalósítása háborús összetűzéseket kíván, de a tömegek nem akarnak háborút. Most „mindenki" számára világos, hogy a Ruhrvidék elleni imperialista frontális támadás, amely Németország kisemmizésére irányul, veszélyesnek bizonyult magára az imperializmusra is. Világos az is, hogy az ultimátumok nyilt imperialista politikája, amely a Szovjetunió elszigetelését célozta, az ellenkező eredménnyel járt. Olyan helyzet alakult ki, hogy Poincaré és Curson, akik az imperializmus számára a hit és igazság kútfői voltak, kiélezték „munkájukkal" az amúgyis növekvő európai válságot, felkeltették a tömegek ellenállá-

sát az imperializmussal szemben és a forradalom útjára vitték a tömegeket."[1]

Ezt Sztálin majdnem negyedszázaddal ezelőtt mondta. Ez akkor beigazolódott és beigazolódik ma is az új helyzetben és új körülmények között. A tömegek ma még kevésbbé akarnak háborút, mint akkor. Ma még veszedelmesebb a kapitalizmus számára a Ruhrvidék, a Nyugat-Németország elleni frontális támadás. Nem sikerül és nem is fog sikerülni a Szovjetunió elszigetelése. A Szovjetuniót nem félemlítették meg és nem félemlítik meg a fenyegetések és ultimátumok, mert a Szovjetunió békére, minden néppel való barátságra irányuló politikáját hathatósan támogatja minden dolgozó és az egész haladó emberiség; köztük az Egyesült Államok legjobbjai, élenjáró emberei is.

[1] Sztálin: Művei. VI. köt. 281. old. (Oroszul.)

TARTALOM

Oldal

Amerika urai 3

A politikai gépezet 11

Szabadság és jogok készpénzelszámolásra .. 30

Két alkotmány, valójában egy sem 57

A választások 62

Az állami gépezet 77

Az amerikai birodalom 98

MARXISTA ISMERETEK KIS KÖNYVTÁRA

E sorozat kötetei a marxizmus—leninizmus alkalmazásával adnak tudományos feleletet — egyszerű és világos előadásban — napjaink időszerű kérdéseire.

1. A. J. Zisz:	A kommunista erkölcs	1.80 Ft
2. M. P. Sztjepánov:	Lenin „Egy lépés előre, két lépés hátra" c. könyvéről	1.80 „
3. V. V. Danilevszkij:	Orosz feltalálók	1.50 „
4. M. T. Jovcsuk:	A leninizmus és a XIX. század haladószellemű orosz műveltsége	2.— „
5. L. A. Leontjev:	A szocializmus politikai gazdaságtana Lenin és Sztálin műveiben	2.— „
6. L. A. Leontjev:	A politikai gazdaságtan tárgya és módszere	4.— „
7. P. Fedoszéjev:	Az osztályok és az osztályharc marxi elmélete	1.50 „
8. B. V Alpersz:	A szovjet színház fejlődése	2.— „
9. A. I. Szoboljev:	A lenini tükröződési elmélet és a művészet	2.— „
10. L. I. German:	A harcos egyház filozófiája	1.50 „
11. A. P. Koszuljnjikov:	Lenin „A szociáldemokrácia két taktikája a demokratikus forradalomban" c. könyvéről	2.— „
12. M. A. Leonov:	A marxista-leninista világnézet	2.— „
13. V. L. Bilsaj—Pilipenko:	A szovjet demokrácia és a nők egyenjogúsága a Szovjetunióban	2.50 „
14. M. M. Rozental:	A Nagy Októberi Szocialista Forradalom és az új ember kialakulása	2.— „
15. A. G. Grigorjenko:	Lenin „Mi a teendő?" c. könyvéről	2.— „
16 A. V Vosztrikov:	Lenin és Sztálin harca a marxista filozófia pártszerűségéért	2.— „
17. A. M. Jegolin:	A szovjet irodalom harminc éve	2.— „
18. G. Dimitrov:	Bulgária a szocializmus útján	4.— „
19. Marcel Cachin:	Tudomány és vallás	1.50 „
20. V. G. Childe:	A szerszámok története	2.— „
21. G. V. Alexandrov:	Polgári film a reakció szolgálatában	2.— „
22. I. D. Laptyev:	A kolhózrendszer ereje és életrevalósága	1.50 „
23 G. A. Kurszánov:	A gondolkodás logikai törvénye	1.— „
24 B. M Tjeplov:	A szovjet pszichológia harminc éve	2.50 „
25. F. V. Konsztantinov:	Haladó eszmék szerepe a társadalmi fejlődésben	2.— „
26. K. M. Zavadszkij:	I. V. Micsurin, a természet átformálója	1.50 „
27. B. G. Ananjev:	A szovjet lélektan sikerei	1.50 „
28 V. N. Sztoletov:	A micsurini biológia alapjai	2.— „
29 G. F. Alexandrov:	A polgári társadalomtudomány csődje	2.— „

3.50 Ft

30. I. M. Lemin:	A Szovjetunió külpolitikája a Nagy Honvédő Háború idején	2.— Ft
31. B. E. Bihovszkij:	Az amerikai perszonalizmus a tudomány és a társadalmi haladás elleni harcban	1.50 „
32. I. M Lemin:	A Szovjetunió — a demokratikus tábor vezető ereje	2.— „
33. D. Rahsijev:	A bolsevik párt centralizmusa és demokratizmusa	3.50 „
34. B. A. Csagin:	A filozófia pártszerűsége és a polgári objektivizmus elleni harc	2.— „
35. V. A. Obrucsjev:	A hegyek és a szárazföldek keletkezése	1.50 „
36. G. F. Alexandrov:	A társadalom fejlődéséről szóló tanítások története	2.— „
37. M. A. Leonov:	Kritika és önkritika	2.— „
38. I. Sz. Zvávics:	Faji „elméletek" és faji megkülönböztetés az angolszász országokban	1.50 „
39. B. E. Bihovszkij:	A modern polgári filozófia zsákutcája	1.50 „
40. Hewlett Johnson:	Egyéniség és marxizmus	2.— „
41. Mao-Ce-Tung:	A kínai nép forradalmi háborújáról	1.— „
42. M. Leonov:	A marxizmus—leninizmus a tudományos előrelátásról	3.— „
43. Aragon:	Ember és kultúra	2.50 „
44. Maxim Gorkij:	Kivel tartanak Önök? . . .	1.50 „
45. V. Abramov:	Gép- és traktorállomások a szovjet mezőgazdaságban	2.— „
46. N A Vinográdov— I. D. Sztrasun:	A Szovjetunió dolgozóinak egészségvédelme	3.— „
47. G Sz. Gurvics:	Az amerikai demokrácia a valóságban	3.50 „
48. F. Csesztnov:	Hogyan keletkezett a rádió?	2.50 „
49. M B Mitjin:	Szovjet demokrácia és burzsoá demokrácia	2.— „
50. L. A. Lunc:	Az Egyesült Államok bírósága a monopóltőke szolgálatában . .	2.— „

SZIKRA